

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.

EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT.

IV. Évfolyam. 82. szám.

NEW YORK, N. Y. PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1907. OKTÓBER 11-én.

IV. Year. No. 82.

ESTI ISKOLÁK.

MIÉRT LESZNEK AZ IDEGENEK AMERIKAIÁKKÁ?

Nyolcvannégy esti iskola nyílt meg kedden este New York városában. Mindenkit szívesen látnak azokban az iskolákban, akik tanulni akar. Öregt és ifjat, asszonyt és leányt, férfit és gyermeket. Nemcsak hogy tandíjakat nem szednek be, de még ingyen könyvekkel is ellátnak mindenkit.

A Rivington street sarkán levő iskolába én is ellátogattam. Ezerhatszáz ember iratkozott be ottan. A legfiatalabb 17 éves, a legöregebb 61 éves. Ezerhatszáz ember egyetlen egy iskolában. Ezerhatszáz ember, felnőtt ember töri magát az angol nyelv elsajátítása után. Ezerhatszáz irni-olvasni alig tudó felnőtt ember beleül az iskolapadokba és tanul.

New York esti iskoláiban évente körülbelül ötven ezer jövevény sajátítja el az angol nyelvet, amelyet Amerika nagylelkű népe mint ajándékot ajánl fel nekünk mindjárt idejövételünk-kor, hogy haladásunkat elősegítse. És ebben rejlik ennek a csodás országnak varázserője. Ezzel köt, lánczol magához mindenkit, aki itt partraszáll, sőt azt is, aki azzal a szándékkal jött ide, hogy ezt az országot csak szállodának nézze, ahol kiheverti magát, erőhöz jut s aztán megy ismét vissza oda, ahonnan jött.

Az Egyesült Államok nemcsak azzal félszkelik be magukat minden bevándorlónak a szívébe, mivel jobb megélhetési viszonyokat nyújtanak, hanem főleg azzal, hogy minden külső kényszer nélkül átgyúrják a bevándoroltakat amerikaiakká. Az esti iskolákba nem kell elmenni senkinek, aki azokba elmenni nem akar. De minden lépésünk-nél megértetik velünk azt, hogy a saját érdekünk megköveteli az angol nyelvnek mihamarább való elsajátítását. Polgárunk nem KELL lennie senkinek, de a polgár annyit előnyben részesül, hogy már az önérdék is arra int bennünket, hogy e hatalmas országnak teljes jogú fiaivá váljunk.

Azért írom meg ezeket, mert a magyar országgyűlésnek tegnap történt megnyitása alkalmából megint el vagyok készülve arra, hogy a képviselőház fűdvös munkálkodását nemzetiségi surlódások fogják megakasztani.

A négyezer éves Amerikában, mely a világ minden nemzetiségéből fejlődött a világ leghatalmasabb országává, nincsen nemzetiségi kérdés. Az ezeréves Magyarország nem bírta magába olvasztani a nemzetiségeket.

Hogy az Egyesült Államokban nincsen nemzetiségi kérdés, az angol esti iskoláknak köszönheti ez az ország. Hogy Magyarországon egyre dülnek a nemzetiségi villongások, a magyar iskolák hiányának tulajdonítható, annak, hogy a nem-magyar elemeket nem nevezték magyarokká, hogy nem bírták velük megértetni, mikép a saját érdeküket szolgálják, amikor egyggyé forrnak a magyar nemzettel.

Az Egyesült Államokban annyira mennek az idejött idegenekre való tekintetben, hogy például a postahivatalban a világ minden nyelvén közzéteszik az utbaigazításokat. Mégis kilenczven százaléka a bevándoroltaknak elsajátítja az angol nyelvet. Magyarországon a nemzetiségek államoeskák akarnak alkotni az államban és kinn falal védekeznek a magyar szellem hozzájuk való bevonulása ellen.

Az Egyesült Államokban minden bevándorolt munkás büszke arra, hogy itt él s szíve vérvéléde védené meg ez országot bárhonnan jövő támadás ellen. Magyarországon a törvényhozó testületnek egy tagja a magyar nemzetet gyalázó verset mert a magyar képviselőház naplójába becsempészni.

Az Egyesült Államokban minden

nemzetiség megüli az ő nemzeti ünnepeit s az amerikaiak örülnek neki, mert tudják, hogy az, aki szülőhazáját szereti, szeretni fogja fogadott hazáját is, hogy az, aki fájának ünnepeit megüli, lelkesedéssel fog résztvenni az amerikai nemzeti ünnepeken is. Magyarországon botrányokkal végződik az a néhány nemzeti ünnep és egyes vidékeken szinte veszélyes dolog a magyar érzelmeiket megnyilatkoztatni.

Pedig mi könnyű szerrel lehetett volna Magyarországon is az itteniekhez hasonló ideális viszonyokat teremteni. Csak puskák helyett iskolapadokat kellett volna venni. És azokba az iskolapadokba nem lett volna szabad belekényszeríteni senkit. Ha eleinte üresek maradtak volna is a padok, lassan-lassan beleszoktak volna. És azokból a padokból nőtte volna ki magát az egységes magyar állam egységes magyar néppel egy, ahogy az esti iskolákból kerülnek ki az egységes országnak egyesített fiait.

Még nem késő. Apponyi Albert gróf, Magyarország jelen kultuszminisztere itt járt. Láta az esti iskolák intézményét. Hátha eszébe jutna hasonló terepíteni odahaza!

Singer Mihály.

HÁBORUS JELEK.

Oroszok mozgolódása Perzsiában.

Perzsiának északi részéből fölötté nyugtalanító hírek keltek utra. Az orosz kormány katonailag megszállni akarja ugyanis Perzsiának azt a részét. Azt mondja, hogy csakis így vethet véget az ottani anarchisztikus állapotoknak, amelyek a kereskedelmet és ezzel az orosz érdekeket veszélyeztetik.

A Perzsiában élő orosz kereskedők ugyanis panaszt emeltek, hogy a rablók garázdálkodása folytán nemcsak nagy anyagi veszteségeket szenvednek, de életük is állandóan veszélyben forog.

Rablócsapatok tartják megszállva a nagyobb városokhoz vezető utakat. Megrohanják az árukat továbbító szekereket, kirabolják a postakocsikat, foglyokul ejtik a gazdagabb kereskedőket, akiket csak nagyobb váltságdíj lefizetése ellenében bocsátanak szabadon. Az hírlik, hogy az állami hivatalnokok az idegenek megsarcolására szövetkeztek a rablókkal s hogy az állapotok ennél fogva türelhetlenekké váltak.

Oroszországnak fegyveres közbelépése azonban nemcsak Perzsiát érinti, de közelről érinti Angliát is, és így nem valószínű, hogy a perzsiái bonyodalmak európai bonyodalmakat fognak maguk után vonni.

A LELKÉSZ FELESÉGE.

Mint tolvajné vendégszerelést.

Chicagonak nagy szenzációja van. Egy lelkész feleségét mint közönséges tolvajt lepleztek le s a tiszteletes asszony már a börtönben gondolkozik eltesztett hivatása fölött.

Romodaka Károly milwaukeei lelkésznek feleségéről van szó. Bevallotta, hogy hat előkelő chicagói házat szerencsétlenül látogatásával, ahonnan sok ezer dollárnyi értékű gyémántokat vitt magával.

A tolvaj lelkésznét abban a pillanatban fogták el, amikor a chicagói kereskedelmi kamara egyik vezető tagjával egy előkelő szállóban ebédel.

Az asszony bevallotta a terhére rótt bűnökét, amelyeket akképp követett el, hogy rendszeresen tanulmányozta a hirdetőket s ha egy előkelő házhoz szóba

leányt, vagy efélet kerestek, odaszegődött. Néhány nap mulva azután mindig odébb állott, persze nem üres kézzel.

MUNKÁT KERESETT.

Ugy érte őt utól a halál.

Egy fiatal magyar életet pusztított el egy szerencsétlen véletlen Indiana állambeli South Bendben.

A sopronmegyei illetőségű Tóth Gyula még csak alig érte el tizenötödik életévét, amikor utólérte őt a halál. A magyar fia munkát ment keresni. A magyar kerékpárjára, hogy azon minél gyorsabban eljuthasson az egyik gyárból a másikba. Mert Amerikában drága az idő. Tizenöt éve dacára megtanulta ezt már Tóth Gyula is. Felült hát kerékpárjára, amelynek vasrészéhez hozzáért azonban egy elszakadt és a földön heverő villamos áramvezető. A villamoság az érintkezésre átjárta a kerékpárját, de átjárta a szerencsétlen Tóth Gyula testét is. Tóth Gyula lebukott a kerékpárról, meghalt.

A south bendi magyarok általános részvétele mellett temették el a munkának e fiatal magyar áldozatát.

ÉLELMISZEREK.

A tisztaságról gondoskodó törvény életbelép.

Az élelmiszerek meghamisítása az Egyesült Államokban oly arányokat öltött, hogy a törvényhozás az ellene való védekezést szükségesnek látta.

Megalkották a pure food bill-t, a tiszta élelmiszerekről szóló törvényt. Már régebben megteremtették, de csak részben léptették életbe. Alkalmat akartak adni a gyárosoknak, hogy felhalmozott portékáikon tudhassanak. Most, október elsején a törvény az ő egész terjedelmében hatályba lépett.

Az új törvény szerint minden táplálékul szolgáló gyárilag előállított áru meg kell nevezni az ilyen árunak minden egyes alkotórészét, hogy a vevő tisztában legyen aziránt, hogy mit vesz s hogy mivel táplálkozik.

A törvény szelleme és intenciója világos. Különösen a szegényebb néposztályt akarja megvédeni. A kérdés csak az, vajon tényleg meg fogja-e akadályozni a törvény a gyárosokat a nép kizsákmányolásában? A tapasztalat szerint az Egyesült Államokban a legtöbb törvény írott malaszt marad. Mézes madzag a nép számára és semmi egyéb.

MESÉS HASZON.

A Standard Oil Company a bíróság előtt.

Kellogg B. Frank, a kormány megbízott ügyvédje a Standard olajtársaság ellen folytatott perben a társaság könyveiből kiderítette, hogy a felosztott olajtruszt miképp változott át a jelenlegi Standard Oil Company-vá.

Olvasóinkat ezek a műveletek alig érdeklik, hanem bizonyára érdekli őket az a mesés haszon, amelylyel ezen a népet kizsákmányoló társaság dolgozott.

A társaság 1882-ben alakult meg New Jersey államban a felosztott olajtrusztból 97 millió 250 ezer dollárnyi alaptőkével. A vállalat mindjárt az alapítás esztendőjében, 1882-ben 12 millió 388 ezer 507 dollárnyi hasznot hajtott, amely hasznot évről-évre mesterséges módon, persze a fogyasztó közönség rovására a magasba hajtottak olványaira, hogy az összhazson az 1882-től 1891-ig terjedő időtartamra százharminczkét millió, 255 ezer 78 dollárra rugott, tehát 35 millióval többre, mint amennyi az alaptőke volt.

A JOBB KOR.

FERENCZ JÓZSEF ALKOTMÁNYBIZTOSÍTÉKOT AD.

A kiegyezés létrejött. Megirtuk ezt lapunk keddi számában. Létrejött és reméljük, hogy létevése nem jelenti a magyar nemzet kárát. Akarjuk hinni, hogy a nemzeti kormány, ha egyrészt belemert a kvóta felemelésébe, ha belemert abba, hogy a nélküle megkötött kereskedelmi szerződéseket elismerje, ha belemert abba, hogy az önálló vámtérület eszméjének megvalósítását tíz évre megint elhalasztották, másrészt kiereszkolt oly vívmányokat, melyek a magyar nemzetet nemzeti és gazdasági haladására engednek következtetni. Ha a kábelsürgöny igazat mondott, akkor az önálló jerybank életbelép s ez mindenesetre az első lépés a gazdasági önállósítás felé.

A kiegyezés részletes megbeszélésébe — mint ezt már előző számunkban mondtuk — nem bocsájtkozhatunk mindaddig, amíg a hazai pósta el nem hozza a kiegyezésről szóló részletes tudósítást.

Történt azonban a kiegyezés megkötése óta oly dolog, mely reánk nézve sokkal fontosabb a kiegyezésnél és sokkal megőrvendőzetőbb.

FERENCZ JÓZSEF HOSSZAS VONAKODÁS UTÁN ELVÉGRE MEGADTA AZ ANDRÁSSY GYULA ÁLTAL KÉRT, KÖVETELT ALKOTMÁNYBIZTOSÍTÉKOT.

Ha erre vonatkozó kábelsürgöny azt mondja, hogy a király a schönbrunni kastélyában magánkihallgatáson fogadta a magyar belügyminisztert és elfogadta az alkotmánybiztosítékokról szóló javaslat első szakaszát, amelynél fogva a jövőben lehetetlenné lesz, hogy a király kiküldhessen biztosokat, akik elmentében a magyar alkotmány szellemét az országot kormányozzák.

Ha a jelen nemzeti kormány egyebet sem tett volna, azzal, hogy elejét vette királyi biztosok kiküldetésének lehetőségét, egy új, egy jobb kort inaurált az ezeréves Magyarország számára, megfelelt a bizalomnak, melyet a magyar nemzet beléje helyezett. Mert hát évtizedes mulasztásokat ez a kormány másfél év alatt jóvá nem tehetett. Régi kormányok bűnét nem varázsolhatta át mindmegannyi áldásoskává. Hogy azonban működése áldásossá válhasson, első sorban arról kellett gondoskodnia, hogy munkáját felülről jövő erőszakos beavatkozással meg ne zavarhassák. Biztosítania kellett az alkotmányt támadások ellen. Megtette. Most már sorra veheti majd azoknak a reformoknak végrehajtását, amelyekből Magyarországának gazdasági átalakulása függ. S ha megtudta értetni a trónnal, hogy a nemzet jövőjét csakis minden esély ellen biztosított alkotmányos alapon lehet felépíteni, meg fogja értetni a szocialistákkal és a nemzetiségekkel is, hogy egyedül a békés együttműködés révén lehet egy boldog Magyarországot felépíteni és a boldog Magyarországon a magyar állampolgárokat egyéni boldogsághoz juttatni.

Aki ezt megértene nem akarja, az ellensége Magyarországnak s a magyar kormány kötelessége azzal, mint Magyarország ellenségével elbánni. A magyar király, aki a magyar nemzet panaszra elől oly sokáig elzárta a fülét, megértette valahára a magyar nemzetet. Ferencz József a sir szélén áll. Beteg és érz a sirnak közelségét. Meglehet, hogy ez az érzés ébresztette őt arra, hogy helyezze vissza a nemzetet, leghibebb nemzetét ősi jogainak birtokába. Ha korábban tette volna, ha akkor, a mikor egy gyászos mult földe, amelynek rémes cmléktét most vasárnap ülte meg Amerika magyarsága is, fátvölt borított a magyar nemzet, igaz szívvél közeledett volna a magyar nemzethez, ha

a királyi felség a nép felségével egyesülni akart volna, ez egyesülés a magyar nemzet számára boldogságot, királyi számára a dicsőség legfényesebb koronáját szülte volna.

Ferencz József most nagy beteg. A schönbrunni kastélyból agaszott hírek mentek világgá. Három orvos veszi körül az elaggott uralkodót és a jelentések, miket állapotra felül kiadnak, fölötte nyugtalanítók.

Annál örvedetesebb, hogy szenvedései között megértette, megérezte, hogy szenved a magyar nép is.

A királyi könnyített a magyar nép szenvedésén. A magyar nép most már meg fogja könnyíteni királyának szenvedését is. A schönbrunni kastélyba eljuttatja hálójának, szeretetének jeleit. És az elaggott, beteg király, ha későn is, megérti majd, hogy egyedül a szeretet boldogít. Megérti majd, hogy lelki békére, boldogságra csak az tartthat számot, aki szeretettel magához öleli embertársát. Ez a törvény csakúgy szól a királyoknak, ahogy a napszámóknak.

TÜNTETÉS.

Hatvan ezer munkás felvonulása.

Már lapunk egyik mult heti számában szöszertint azt mondtuk, hogy a magyar munkások bagozányaival mennek a nyitott ajtónak, amikor az általános választói jog mellett tüntetnek.

Szó szerint ugyanezt mondotta egy tegnap beérkezett kábelsürgöny szerint Andrássy Gyula belügyminiszter, amikor hatvan ezer munkás tüntetőleg felvonult. Andrássy Gyula ugyanis sürgösen beérjeszti a választói reformról szóló javaslatot.

Egyebekben a tüntetés békés hangulatban folyt le. Justh házelnök átvette a tüntetők emlékiratát, és beszédében hangsúlyozta, hogy a kormány a választói reformot külső kényszer nélkül fogja keresztülvinni.

A szocialista vezérek tehát bizalommal bevárhatták volna, vajjon Andrássy Gyula beváltja-e ígérését, vagy sem. Azzal, hogy már elejétől kezdve nem akarták hinni a kormánynak, elárulták azt, hogy kormányellenes befolyás alatt állottak s hogy eszköz gyanánt engedték magukat felhasználni. Ez pedig alig fér össze azzal az önértéssel, melyet mint munkásvezérek előszertettel hangoztatnak.

CHADWICKNÉ HALDÖKLIK.

Szélhámosnő napjai megszámláltaik.

Két évvel ezelőtt nem beszéltek egyébről, mint Chadwick asszony viselt dolgairól, a híres asszonyról, aki milliókat tudott összeszalni s aki hamis utalványokkal a tönk szélére juttatta az oberlini Első Nemzeti Bankot.

Chadwick asszony azonban nem kerülhette el sorsát. Egész Amerika feszült figyelemmel leste a végtárgyalást, melynek eredményeképpen a szélhámos asszonyt 10 esztendői fegyházba hurcozták.

Chadwick asszony már a tárgyaláson előhozakodott szívhajáival. Nem hittek neki. Azt mondták, hogy részvétet akar kelteni maga iránt, csakhogy a büntetés szigorán enyhítsen.

Most valóban bizonyult, amit Chadwick asszony vádlott korában mondott. Szívhajos a legnagyobb mértékben, mihez még súlyos gyomorhaja is járul. A rabkórházban felszik, napok óta nem evett egy falatot, lefogyva, elerőtlenedve várja a halált, mely az orvosok állítása szerint már rövid néhány nap mulva meg is fogja váltani.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O.
VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ó-házába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B Lajos

JÁSZBERÉNYI UJSÁG.

Egy hölgy, aki párbajozni akar.

Jászberényből írják:

Páris most már igazán elmehet a sár-ga fenébe. Jól lepipálta Jászberény szabad királyi város, melyről most ki-derült, hogy mindaddig félreismertek, mert hozzá hasonló kulturhely csak igen kevés van Európában. Ezzel felhívjuk tehát a művelt világ világitó lencsét, hogy lépjen érintkezésbe Jászberényvel.

E kisvárosban nagy népszerűségnek örvend a Gara Béla-féle czukrászda. Még nagyobb népszerűségnek örvend a czukrászda szerény, de szép el-árusító kisasszonya, Barta Margitka, a kiről közismert, hogy snéidig hölgy. A napokban több jogász mulatott a Gara-czukrászdában. A jogászok vidámak, sőt tulvidámak voltak s az egyik fiatal ur, aki városszerte viczes ember hírében áll, mulatságos történetekkel sző-gált egy orfennéi hölgyről. Barta kis-asszony figyelmessé lett a dolagra, majd közelebről is érdeklődni kezdett.

— Ki az a hölgy, akiről szó van? — kérdezte mosolygva. — Ki az?

— Azt magának nem szabad tudni! — szölt a viczes jogász. — Maga ahhoz még fiatal!

— Én pedig akarom tudni! — szölt Barta Margit czukrászleányka. — Akarom tudni!

— Hát egy févilági hölgyről van szó!

— Nem tudom, mi az a févilági hölgy! — válaszolt Margit kisasszony. — Beszéljen magyarul!

— Jó, — szölt a viczes fiatalember — jó, én beszélhetek magyarul is! És kimondta jó zamatos magyarsággal, majdnem tájszóval, hogy magyarul mit jelent a févilági hölgy.

Erre nagy dolog történt.

— Maga utolsó disznó! Maga disznó... Egy nő előtt ilyet mondani... Egy nő előtt... rebegte Margit öngy-

sága, kisasszony és majd felpozta az illető viczes jogászt.

Másnap pedig a kisasszony fogta magát és provokálta az illető urat Her-czog Ferenc és Veltner Ferenc utján. Az ellenfél is megvezetett két segéde, össze is ültek és megállapodtak három-szori golyóváltásban, negyven lépésről, 10—10 lépés avanszal.

És ez nem tréfa, egész komoly párbaj előtt álltak, melyet azonban a főkapitány hivatalosan megakadályozott. S ezzel kubaesett Európa legnagyobb szenzációja, a párbaj, melynél egy czukrászleányka s egy jogászgyerek álltak volna szemben egymással. A jász-berényi főkapitány nem viseli szívén a város érdekeit...

SEGÉLYEZETT BEVÁNDORLÓ.

Louisiana állam fontos kérdést akar eldönteni.

Mikor tavasszal North Carolina állam munka odabiztosításával európai bevándorlókat igyekezett importálni, az így North Carolinába hozott bevándorlókat mint szerződéses munkásokat deportálni akarták. A kereskedelmi miniszter akkor kimondta, hogy az egyes államok nem jöhetnek azon elbírálás alá, amelyet magánvállalkozókkal szemben érvényesítenek s így az egyes államok által importált bevándorlók sem esnek a bevándorlási törvények idevágó szakasza alá.

Azóta az új bevándorlási törvények léptek életbe, amelyek nem adják meg az egyes államoknak a jogot munkásoknak szerződés alatt való behozatalára, amint ezt különben Bonaparte igazság-ügyminiszter egy határozott esetben most határozottan kimondotta Louisi-ana állammal szemben.

Louisiana állam, hogy ezt a kérdést véglegesen tisztázza, földmívelési ügy-nöksége utján idehozatta Cubából a Garcia Geranimo nevű földmunkást. Az utazásra előlegezték neki a költséget azon kikötés mellett, hogy ezt a pénzt

a neki odabiztosított munkabérből meg fogja téríteni.

Mikor Garcia a new orleansi kikötő-be érkezett, nem engedték őt partra-szállani. Louisiana állam a bíróság elé vitte az ügyet, amelynek eldöntése a déli államokat annyival inkább érdekli, mert ők csakis Louisiana állam által követett példára bírnak bevándorlók-hoz jutni. S a bevándorlás a déli álla-mok jövőjének alapfeltétele, ha mind-járt Georgia állam farmerjei, mint ezt régebben jelentették, határozatilag ki-mondották, hogy a bevándorlás ellen, mint egy őket fenyegető veszély ellen tiltakoznak.

LEÉGETT KÖZSÉG.

Ujabb csapás Győrmegegyében.

Hazulról írják szeptember 26-iki ke-llettel:

Még ki sem aludta Győr a rettenetes maloméget, újabb megrázó tűzkatasz-trófa történt Győrmegegyében. A tűz ál-dozata egy egész falu, huszonhárom la-kóház, istállók, gazdasági épületek, a templom és az iskola leégett. Elpusztult az egész természet, alig egy félóra alatt füstölő romhalma lett a győr-megegyei CSÉCSÉNY nevű virágzó köz-ség.

A tűz Virág Boldizsár módos pa-rasztgazda padlásán ütött ki. Gyerekek gyufával játszadoztak, ez okozta a tü-zet. Először a padlás kezdett égni és alig egy félóra alatt már az egész falu lángokban állott. Mintha egy udvar volna, úgy égett a szerencsétlen falu, elpusztult minden benne, nem bírtak mást megmenteni, mint a templom ha-rangját. Oltásról szó sem lehetett, nagy szél járt a környéken, mely csak szította a veszedelmet.

Alig pár óra alatt az egész falu le-égett s a lakosság fele koldusbotra ju-tott. Nincs egy darab kenyérük, sem egy fillérjük és egész Győrmegegye mo-zalomra készül a csécsényi tűzkárosul-

taq érdekében. A kár körülbelül egy negyvedmillió korona.

KÉT ÁLDOZAT.

A szerelmfeltésnek megint két magyar halottja van.

Még csak lapunk keddi számában ad-tunk hírt a new yorki bűnügyi tárgya-lásról, amelynek szomorú hőse Balog Imre volt, aki szerelmfeltésből lelőtte Siska Juliskát, s akit, miután szere-cesére emberhalál nem esett meg, a bíró az elmírai javító-intézetbe küldött.

Kissé megkésve kapunk most hírt egy szerelmi drámáról, mely a múlt hé-ten az Ohio állambeli Toledo-ban játszód-tott le s amelynek két magyar halottja van.

Tulip Máriát megszerette Póka Gé-za. Szerette őt azzal a vad szenvedély-vel, amely visszautasítást el nem tűr. És Tulip Mária még visszautasította Póka Gézát. A szerelmes fiatal ember azonban még mindig remélt. Csak mi-kor megtudta, hogy szívének imádozt-ját egy boldogabb vetélytársa jegyzi el magának, vesztette el a szenvedélye a fékét.

Tulip Máriának meg kellett halnia. Így határozta ezt el Póka Géza. És Tulip Mária meghalt. Nővéreinek la-kásán ölte meg Póka Géza, aki az-után maga ellen irányította a gyilkos fegyvert.

A szerencsétlen leány nyomban meg-halt, a gyilkos még néhány napig kínok között vergődött a kórházban, míg vég-re a halál őt is megszabadította szen-vedéseitől.

OLVASÓINKHOZ.

Dr. Pólya László ur belépött lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjakat felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk őt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

BENCZE JÁNOS UR

PASSAICON, N. J. képviseli a Bevándorlót. Előfizetési díjak felvétele és nyugtázásá-ért van jogosítva. Melegen ajánljuk őt passai-ai honfitársaink pártfogásába.

H A Z A S Á G.

26 éves, csinos, erőteljes lakatos, aki-nek 600 dollár megtakarított pénze, az ó-hazában pedig 200 frt. értékű vagyo-na van, házasság céljából megismer-kedni óhajt egy csinos, tisztességes ma-gyar nővel. Fényképpel ellátott aján-latokat „Nógrádi fiú” jelleg alatt Box 87. Duquesne, Pa. kérek.

AZ ÖREG BÉNYÁSZ

nevű szálloda és vendéglő tulajdonosai ajánlják üzletüket honfitársaik szives tá-mogatására. A szállodában kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szo-bák jutányos árban—a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a legpompá-sabb magyar konyha.

512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

THE RONAY CO.,

1310 FIFTH AVENUE, PITTSBURG, PA.

ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált áruk a legjobb minőségben, kí-tünő olvasmányok, remek kiállítású és minden vallásfelekezetiük számára irt imádságos könyvek, irodaszerek, írósz-kozik, jófajta hazai dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerek, rajtolt tájkép és selmezi pipák, szarak, szegedi paprika, liptói turó, tiszaujlaki bajuspédor, stb., a legjutányosabb árban kaphatók.

KOVÁCS ARTHUR ELEK UR

Illinois állambeli EAST ST. LOUIS-ban és környékén képviseli lapunkat minden tekintetben. Ottani honfitársaink ügyes-bajos dolgaikban forduljanak hozzá. Címe: 719 So. 10 street, East St. Louis.

HIZSNYAI JÁNOS UR

Connecticut állambeli Danburyben fel van jo-gosítva előfizetési díjak felvétele és nyugtázásá-ért. Melegen ajánljuk honfitársaink jóindulá-tába.

PITTSBURGI IRODÁNK MEG-BIZOTTJAI.

ERPF ARTHURPittsburg, Pa.
LENGYEL SÁNDORPittsburg, Pa.
BODACS SAMUELRankin, Pa.
SZAVKO ANDRÁSHomestead, Pa.

TÁRCZA.

A B E T Ö R Ö.

Irtta: Kozma Andor.

Pribócz, ki már kapuzásán előtt ott lapult betörőszerszámaival a második lépés legelső tétben zugában, az éji esend leszálltával, mint az árnyék, suhant az orvosok lakása ajtajához. Tudta nappali kémszemléjéből, hogy a dokto-rek elmentek nyaralni, mert lakattal összefogott láncz fűződött a zárba, s az orvos távollétének névtábláján fehér ezé-dula is hirdette.

Kurta, halk roppintás a harapófogó-
val — s a láncz kettévált. A patent
Wertheim-zárat a még patentabb ál-
kules simán nyitotta. Pribócz besur-
rant s maga mögött gondosan becsukta
az ajtót. Amint benn volt, kiemelt az
ajtó üvegezéséből egy táblát, a nyíláson
kidugta a kezét s a lánczot a fogóval
megint összeillesztette olyanformán,
amint volt. Az üvegtáblát is vissza-
nyomta helyére s belülről agyaggal kö-
rülramásta.

Most már jöhet a házfelügyelő vagy
akárki. Senki nem is sejtethi, hogy e
rendesen bezárt lakásban valaki nyu-
godalmasan dolgozik.

Pribócz nem volt barátja a hebe-
hurgya munkának. A siető ember ősz-
szekapokolja az ószeresnek való lin-
lomot, s nem találja meg, otthagya az
értékesebbet. Zajt is csinál, nem ügyel
csikorgó lépéseire, feldönt nehéz buto-
rokat, ideges lesz és — rajtaesípi. Is-
merte már ezt Pribócz tapasztalatból.
Husz éve, hogy a mesterségébe kezdett
s a huszból tízet ült. Mindig az el-
sietésből származtak kudarczai.

Most erre a lakásra rászánta nem-
csak az egész éjét, hanem még a követ-
kező napot is. Sőt, ha jól fogja magát
itt érezni, marad addig, ameddig. Nincs
egyéb sürgős dolga. Akár elnyaralhat-
na a doktori kényelemben, ha itt min-
den nap emi-innivalót találna. Magá-
val csak egy falat sajtot, egy kis kol-
bászt meg kenyeret hozott. Holnap es-
tig ennivel is beéri.

Az előszoba sötétjét szeme hamar ki-
tanulta. Láttá és megérezte, merre
vannak a butorok, falak és merre aj-
tó. Teljes bizottsággal haladt tovább.
Keze nyomásának s ügyes szerszámai-
nak alig pattanva engedett minden zár.

Hamar benn volt az orvos dolgozó-
szobájában. Csak itt átköztött bele elő-
szőr valami kellemetlen állványba,
vagy mihe. Mit teszük azt az utba? És
mi az ördög lehet?

Mintán megállapította, hogy az abla-
kok az utczára néznek s vasredőnyvel
és fatáblákkal tökéletesen be vannak
sötétítve, kinyitotta az ajtó mellett ke-
zébe akadt villamos esapot. Világos
lett — és Pribócz majdnem elordította
magát. Szemben vele, alig egy lépés-
nyire állott a halál. Egy emberi csont-
váz, melynek koponyája teljes fogsor-
alig vigyorgott rá, s mely úgy tárta ki
karjait, mintha őt keblére akarná öle-
lni.

Ijedtségéből ocsudva, Pribócz kényel-
metesen beleült egy nagy zsöllyébe s
halkan kacagva nézett a kellemetlen
alakra.

— Ha-ha, hisz én orvos lakásán já-
rok. Itt ez a fehér csontváci illő he-
lyén van. Szervusz, délapám!...

Hanem azért szívében nem nagyon
szerette a délapját. Az a bolond gon-
dolat borzongatta, hogy majd amíg ő a
szekrényekben dolgozik, ez a rémalak
mögéje áll s vállán keresztül a körmé-
re néz.

De minden rémlátás pusztá nevet-
séggé lesz, ha az ember megszokja.

Ezért Pribócz vagy negyedórát töl-
tött a csontvázal. Ismerkedett vele.
Vizsgálta, végigtapogatta tetőtől-
talpig, megrázta, mint Krisztus a var-
gát s jobbról-balról tréfásan pofonyog-
ta. Csak aztán indult, hogy szertenéz-
zen a lakás minden helyiségében.

Utolsónál a fürdőszobába nyitott. Itt
már igazabb oka volt a visszahőkölés-
re. A koromsötétség mélyéből két tűn-
döklő karbunkulus nézett feléje, s va-
lami undok fűző, hápigó hang hallat-
zott, mely ilyenformán szölt: chrrr!...

Ablak itt sem derengett. Ahol ki-
févilágosság, onnan belülről sem árad-
hat ki a fény — gondolta Pribócz. S
meglelvén a villanyesapot, fényt vetett
a rejtélyre.

Ennek megfejtése elég egyszerű volt.
A fürdőszoba ablaka kéményszerű vilá-
gítóudvarra nézett s egyik felső táblája
nyitva maradt. Ezen egy magasban
máskálós szerencsétlen macska, való-
színűleg már napokkal előbb, beugrott
a fürdőszobába s a sikos majolikafalon
nem tudott többé feljutni az ablakrés-
hez. Pedig bizonyosan százszor ez ezer-
szer is megpróbálta a nagy ugrást.
Ezenközben összeverte magát, kihe-
zett, s végül erőjét vesztve terült el egy
sarokba, hogy ott döglődjék meg.

Hanem a macska sokáig bírja s Pri-
bócz még éppen jókor jött, hogy e sze-
rencsétlen megmentse.

— Czi-czi-cziez, te szegény ördög! —
szölt hozzá részvétellel.

— Mian, mian, — felelt fájdalmas
esdeklően a lerogyott czieza, s igyeke-

zett hízélgés jelül gömbölyűre dombor-
ítani fáradt gerinczét.

Pribócz emlékezetén átvillant, hogy
ő, mint kis gyermek, minden állat közt
a macskát szerette legjobban. Volt egy
az édesanyjának s ő, a kis Pribócz, te-
merdeket játszott azzal; huzta-vonta,
cipelte, simogatta, szóval igen boldog
volt vele. Mikor pedig Pribócz, már
mint embernői ember, először ült a
fegyházban s jó magaviselete jutal-
maul tüzelőfát hordhatott a fogházfel-
ügyelő konyhájára, ott megint egy
macska lett a legjobb barátja.

Ez emlékek hatása alatt az érzelmes
Pribócz innárra egyébre sem gondolt,
mint arra, hogy ezt a póruljárt szegény
párát meg kell mentenie.

Simogatással győződött meg, hogy a
cziezának semmiféle tagja nincs eltör-
ve. Csak valami enniivalóra van mi-
előbb szüksége.

Pribócz behozta a fürdőszobába ele-
mezsi csomagját, az ebédlőből egy
csészalját kerített, abba saját tört apró
morzsává s a törmelekre egy kis vi-
zot bocsátott a fürdőesapból. Így vala-
mi tejfélért szerkesztett s a czieza orra
éle tette. Ez egyszerűen föllefetyelte
a big fehér pumpót, s szemmelátható-
lag éledt, erősödött. Hamar megpró-
bálgatta a lábáraállást is. Utóbb, mi-
után már Pribócznak összes kolbász-
készletét szintén elfogyasztotta, fel tu-
dott vándorogni a megmentője ölébe,

ki ott ült előtte egy zsámolyon, könyö-
kére támasztott fejét, s feszülten
figyelte az elhalálból való felépülést.

— Cziezuskám, holtomiglan, holo-
diglan! — mondá mehatottan Pri-
bócz. — Csak ásó-kapa választhat el
bennünket.

Gyöngéden szorította karjaiba a hál-
lász hízélgőt, felemelte annyira, hogy an-
nak puha bundáját a maga tuskés álla-
val simogathassa, s becézgetve vitte
be a hálószobába. Ott felbontotta a
selymes, diszes házastársi dupla-ágyat,
s az egyikben gondosan elhelyezte a
macskát.

— Így, édes cziezám, ez a te hálóhe-
lyed. Emezzel, emez itt melletted, az
enyém. Ne félj hát a sötétben, s alu-
gálj jól. Ha én hortyogni találnék,
rántsd meg a párnám csücskét, vagy fű-
tyúlj. Most ránkér a pihenés mind a
kettőnkre. Dolgozni már csak holnap
fogunk. Jó éjszakát!

A macska úgy figyelt e halk, tréfás
dögdögésre, mintha minden szót értene.
A jóczakátot rövid, boldog dorombo-
lással viszont kívánta, aztán befurta
maga a vánkosok közé, s aludni kez-
dett.

Pribócz levetkőzött annak rendje és

módja szerint, de egyelőre még nem fe-
küdt le. Az ágy a molyok ellen nagyon
be volt szagosítva terpentinnel.

— Mégis jobb, mint az utalatos naf-
talin — gondola a betörő. — Látszik,
hogy a doktor ur tudományos férfiú.
A naftalin nem a molyt bántja, hanem
csak az embert. De azért a terpentín
sem a legkellemesebb altatószer.

Gondosan kiszedegette a derékalkaj
közé dugdosott terpentines újságpápi-
rosokat s betönte a kályhába.

— Most, míg az ágyam kissé kiszel-
lőzik, megnézem, nem feledtek-e a dok-
torék itthon valami lenyelhetőt. Ki-
vánja a gyomrom, a cziezám pedig min-
denemet megette. Aztán egy fürdő
sem ártana. Idejét sem tudom, mikor
volt benne utoljára részem.

Harapnivalót semmit sem talált. A
kamrában minden fiók és edény ki volt
gondosan ürítve. Hanem az ebédlő-
szekrényben egy üvegre akadt, mely
félíg volt rummal.

— Ez köll nekem, nem a dolog!

Vidáman vitte zsákmányát magával
a fürdőszobába. A kádba úgy bocsátot-
ta a hideg vizet, hogy lepedőt kötött a
csapra s azon síklatta le. Így nem hal-
lik el a csobogás s szomszédig.

Alig szappanozta le a testét s ült
egy-két perczig a frissítő fürdőben, nagy
panaszos miánkólást és kaparást hal-
lott a betett ajtó mögül.

— Tyűh, tereingtét! A cziezuskám
engem keres. Még több másois is meg-
hallják a sírását.

Pribócz egyszerűen künn volt a kád-
ból, magára kapott egy száraz lepedőt
s nem feledkezve meg a rumos üvegről,
nyakra-főre sietett be a hálószobába.
Cziezuskája, a viszontlátás örömetől
elesitülva, visszazökökcent fekvőhelyé-
re.

Pribócz egy hajtásra kiitta a rumot
s lepedőtől, amint volt, belefeküdt a
selymes uri ágyba. Felségesen érezte
magát. Kívül bőren a víz hidege, belül
gyomrában a rum kedves parázsmel-
leg: nagyon élvezetes érzés-összhang ez.
Eloltotta a villanyt, simított még egyet
a czieza bundáján s ő is jól megvájta
vaczkát a maga teste minden részének.
Utolsó gondolata az volt: milyen jó,
hogy itt szuszog egy kis élő állat mel-
lette! Enélkül az az ostoba csontváz
kedélytelenné tehetné az éji nyugodal-
mat ebben a lakásban.

Aztán úgy elaludt s oly mélyen, oly
édesen aludt, hogy soha jobban.

— Jó reggelt, öreg Prib! — erre a
nyájas megszólításra riadt fel. Meg
arra, hogy valaki barátságosan rázza
az ő vállát.

A szobában fényes nappal volt. Az

ablakfedő táblák nyitva, a vasredőny
éppen most gördül fel nagy robajjal.
Pribócz hunyorgott, felült fektéből
s lassanként látni, eszmélni kezdett.
Két egyenruhás rendőr rémlett előtte
az ajtóban. Aki pedig az ablakredőnyt
huzta fel, az a házmester.

A nyájas barát azonban, aki jó reg-
gelt kívánt neki s a vállát fogja, régi is-
merőse.

— Adj! Isten, nemzetes polgári biz-
tos ur!... De hol a cziezám? — szölt
ásitozva Pribócz.

— Egy macska kiszökött, mikor mi
benyitottunk.

— Hát hogy tetszett engem már me-
gint kiesapálni?

— Ugy öreg Prib, hogy kend megint
elszeleskedett valamit. A fürdőszobá-
ban égye feledte a villanyt s az kivilá-
gított az ablakon a homályos udvarfá-
lébe. Reggel a házmester észrevette s
mindjárt értünk szaladt... No, de
most öltözzék Prib, és gyérünk — haza

Pribócz öltözés közben meg-megeső-
vált s meg-megvakarta a fejét.

— Márminthogy engem széles ember-
nek tetszik tartani?

— Annak bizony, kend rendesen a
sietségen veszt rajta.

— Nem igazság ez nemzetes uram!
Nem mondom, hogy koczka munkásko-
romban nem voltam az. De most már
elmultam negyven esztendő, benőt az
én fejem lágyra is. Nyugodt munkát
akartam én itt egészen... Csak azt a
kutya macskát meg ne szántam volna!

És Pribócz elmondta rövidesen az éj-
jeli czieza-kalandot.

— Hja, öreg Prib, — szölt a polgári
biztos — aki még egy macskát is meg
tud szánni, az nem sokra viheti ezen a
gonosz világon.

DAYTONEAN

Ohio államban és környékén RADÓ LAJOS UR
képviselet a „Bevándorló”-t. Előfizetési díjakat
felvehet és nevünkben nyugtázhat. Melegen
ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogásába.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

OKTÓBER HATODIKA PERTH AMBOYBAN. *Perényi László* perth amboyi kath. plébánosnak és *Kozma József* ottani ref. lelkésznek az érdeme, hogy a perth amboyi magyarok október Hatodikán nemcsak méltó módon róhatták le kegyeletük adóját az aradi vértanúk emléke iránt, de egyúttal oly műveltségben részesültek, amiben még a hazai közönségnek is csak nagy ritkán van része.

A Gadeck-Hall, ahol az ünnepség folyt, már a korai esti órákban a szorongásig megtelt és sokan voltak, akik panaszkodva hazamentek, mert nekik már nem jutott hely a tágas teremben, amelyet a rendezők az alkalomhoz mértén feldíszítettek s amelyben izlésesen voltak elhelyezve az egyetemes zászlók.

A műsort *Bögözy Gyula* nyitotta meg egy hazafias beszéddel és ugyancsak az ő vezénylete alatt énekelték a magyar iskola növendékei és velük a közönség a himnuszot, mire tiszt. *Kozma József* mondotta el nagyobbarányu beszédét, melyet itt-ott a közönség zajos éljenezéssel szikítottak felé. Utána *Papp János* meleg érzéssel énekelt el a „Kifáron reszkető karom” című dalt, majd *Serly Etelka* adta elő bájos egyszerűséggel, de annál nagyobb hatással Ábrányi Emilnek egy alkalmi költeményét.

Rudnyánszky Réthy Laurát, aki a „Kesergő”, „Tavaszi elmúlt” és „Tulipán-dal” című dalokat énekelt, falrengető tapsal fogadta az ezerfeji közönség, amely taps minden egyes ének után újult és fokozódott erővel megismétlődött. A nagy művész kétségtelenül leghivatottabb tolmácsa a hazafias daloknak, amelyek az ajkáról mint mindmegannyi tüzsugarak nyílnak a szívekbe, lángba borítva mindent.

Csak a percekig tartó taps lecsillapulta után jutott lapunk szerkesztője szóhoz, aki beszédében a magyarok lelkesedését a magyarok eszelevesi készségével állította szembe. *Ótataky Ferenc* építész-ménök követte néhány hazafias dallal és kellemes mély hangja ugyancsak nagy hatást keltett.

Boros Ferike művész Kiss Józsefnek „Rab-asszony” című költeményét szavalta el művészi tökélyvel és ugyancsak művészi tökélyt árult el *Serly Lajos* az ő férje magyar dalainak a zongorán való előadásával.

Az est legkimagaslóbb pontját képezte *Rudnyánszky Gyula*-nak „Egy szál magyar virág” című, az alkalomra irt költeménye, amelyet a költő maga szavalt el oly hatással, hogy szem szárazon nem maradt. A magyar költészet e gyöngyét alkalmilag egy külön cikkből fogjuk méltatni.

Amikor a közönség a lázas állapotból, amelybe *Rudnyánszky* helyezte őt, ismét magához tért, *Perényi László* plébános szavalt el az ő mesteri módjára ugyancsak *Rudnyánszky Gyula* egy költeményét: „Szellemjárás a Buryban”. A függöny mögött *Serly Lajos* nevéjén az új felkötött zongorának billentyűi, a függönyön pedig megjelentek a multnak képei rémül. Közben dörgött *Perényi* plébánosnak hangja s a közönség visszafojtott lélekzettel hallgatott és — könnyezett.

A szent kegyelet, a gyász szinte megerevítette a közönséget s a merevségből csak akkor szabadult meg, amikor

jobbában a magyar zászlóval *Réthy Laurát* látta ismét a színpadon, amikor ismét az ő lelkeket felrészó hangját hallotta, amelyen a *Serly Lajos* által irt „Magyar Nemzeti Induló”-t énekelte.

Ezt az énekszámot eseménynyé avatva különben az a körülmény, hogy a nagy művésznőt zongorán az ő fia, a *nyolczéves Sándor* kísérte. Mi valóban kétségben voltunk aziránt, hogy kit bálmuljunk inkább, a művésznőt-e, avagy fiát, aki apró ujjaiával feszteléssel siklott végig a billentyűkön, amelyek az érintésre szinte megszólaltak, hogy elpanaszolják a magyar nemzet bánatát, keservét. *Rudnyánszky Sándor*, a ki soha zongorázni nem tanult, ez első fellépésével oly tehetséget árult el, a mely kellő művelés mellett egykor bámulatba fogja ejteni a világot.

A gyermek-művészek ki is jutott a tapsból bőven és az ő zajos sikerével zárult be a főemelő, minden tekintetben művészi színvonalon állott ünnepség, a melynek rendezése körül az említett lelkészekon kívül érdemeket szereztek *Papp József* és *Mitruska János*, a rom. kath. egyház gondnokai, id. *Tóth Sándor* és *Balla István*, az ev. ref. egyház gondnokai, *Kardos Gyula*, a Szent József-egylet elnöke, *Bögözy Gyula*, a műkedvelői kör elnöke, *Braun János*, a Szent Alajos-egylet elnöke, *Stumpf Mihály*, a Munkás-egylet díszelnöke, *Csizmár György*, a Munkás-egylet elnöke, *Geréb István*, a ref. betegs. egylet elnöke és *Bréca Pál*, a női egylet elnöke.

Az ünnepség után az összes szereplők *Perényi László* plébános vendégszerető házában gyűltek egybe vacsorára, amelyen *Fényes Lajos* newarki plébános is résztvett s mely eltartott — másnap reggelig.

OKTÓBER HATODIKA PASSAICON. Passaic lelkes magyarságának hazaszeretete megnyilatkozik minden alkalommal s így természetesen szépen megnyilatkozott október hatodikán is. A nagybizottság elnöke, *Csingili András* nyitotta meg egy lelkes beszéddel a szép ünnepséget, amelynek szónokai, *Jaczkó Árpád* és *Nagy Sándor* meghatóan eseteltek október hatodikának jelentőségét. *Karl B. Ernő* elszavalt egy alkalmi költeményt, az *Iparos Dallók* egyes énekszámokat adott elő és *Markó János* allegorikus képek rendezésével emelte a sikerült ünnepségnek fényét.

A MAGYAR BEVÁNDORLÁS. Mintha égne az emberek alatt odahaza a föld, annyira özönlönek megint ide hazulról. A mult hét bevándorlása szinte kétségbeejtő. HÁROMEZEREGY-SZÁZNEGYVENHETEN érkeztek Magyarországból a new yorki kikötőbe, köztük HATSZÁZ MAGYAR, 1610 tót, 309 sváb, 457 horvát és 171 oláh.

New York államban maradt 61 magyar, 149 tót, 17 sváb, 28 horvát és 6 oláh. *Pennsylvania*-ba ment 73 magyar, 186 tót, 33 sváb, 14 horvát és 6 oláh. *Ohio* államba utazott 84 magyar, 137 tót, 51 sváb, 13 horvát, 34 oláh. *New Jersey* államba ment 43 magyar, 191 tót, 27 sváb, 38 horvát és 11 oláh. *Connecticut* államba utazott 13 magyar, 47 tót, 9 sváb és 8 horvát. *West Virginia*-ba ment 10 magyar, 94 tót, 30 horvát és 8 oláh. *Missouri*-ba utazott 55 magyar, 137 tót, 48 sváb, 32 horvát. *Michigan*-ba ment 56 magyar, 138 tót, 11 sváb, 45 horvát és 18 oláh. *De-*

lawreba utazott 6 magyar, 28 tót és 15 horvát. *Illinois* államba ment 61 magyar, 188 tót, 151 sváb, 66 horvát és 20 oláh. *Indiana*-ba ment 85 magyar, 173 tót, 46 sváb, 38 horvát és 68 oláh. *Wisconsin*-ba utazott 52 magyar, 142 tót, 52 sváb, 45 horvát. *California*-ba ment 23, *Colorado*-ba 14 és *Montana*-ba 6 horvát.

FORRÓ ACZÉL HALOTTJAI. Állandó gyászrovatot kellene nyitnunk, mert lapunknak csaknem minden egyes számában magyarok pusztulásáról, az amerikai munkának áldozatairól kell hírt adnunk. Ujabbban a *Pennsylvania* állambeli *Lyndorából* jött a rühvir. Az ottani *Standard Steel Car Company* gyárában az aczeltartály, eddig ki nem derített okokból felfordult és tüzes tartalmát, a forró aczelt leokádta az alatta dolgozó munkásokra. A rémes szerencsétlenség magyar áldozatai is voltak: *Vereczki János*, *Tornai Miklós* és *Blótár Miklós*. A szerencsétlen emberek ott pusztultak el a legkínosabb szenvedések között.

A MAGYAR MENHÁZ KÖZGYŰLÉSE. E hó 22-én lesz a magyar menház vezetésével megbízott new yorki magyar segélyegyletnek negyedévi közgyűlése. Az új igazgatóság ekkor fogja bemutatni háromhavi működésének eredményét s egyúttal a közgyűlés elé fogja terjeszteni a létesítendő magyar kórház dolgában eddig tett intézkedéseit.

PITTSBURG ÉS VIDÉKE.

Rovatvezető: dr. Hódinka Tivadar.

„A CZIGÁNY”. A Rankini I. Magyar Műkedvelői és önképzőkör műkedvelői okt. 2-án hozták színpad színelőadásra Ede remek népszínművét, „A cigány”. Vállalkozásuk fényes sikert ért. A Schwartz-féle új, díszes Hallban nagy közönség élvezte a legjobb műkedvelői előadások egyikét. A szereplők egytől-egyig tehetségük legjavát adták. Köztőlük első helyen kell megemlítenem Sztrányai Rudolfot, aki Zsigány cigány szerepében, Csorba Pált, a ki mint „Peti” és Csete Juliska k. a., aki mint „Rózi” ábrázolója szolgált rá a közönség minduntalan megújuló tapsaira. De jók voltak a többi szereplők is. *Chapota Pál* (a Schwartz-féle remek Hall építője) Márton parasztgazda, *Penyös Endi Gyuri* szerepében kiváló alakítást nyújtottak. Elismeréssel kell megemlékezem Karácsonyi Erzsike k. a., Szakács Lidi k. a., nemkülönben Szabó Lajos, Szendrey József, Szalay Gyula, Kovács István, Csete Zsófi k. a., Szakács Zsófi k. a., Fias Lidike k. a., Madary Döme, Nagy Bertalan, Kardos István és Németh Lőrincz játékaról, akik különféle szerepeikben mindannyian pompásan beváltak.

A rendezés dícsősége Bukorov Dusanra illeti, a sugó tisztét pedig *Vizváry József* töltötte be pompásan. A színelőadást, amely tekintélyes jóvelmet is hozott a körnek, a másnap reggeli órákba benyúló táncmulatság követte Rákóczi braddocki cigány jobbnál jobb nótái mellett. Horváth elnök, a kör ügybuzgó, ambíciózus elnöke, büszke lehet az eredményre, amit a vezetése alatt álló kulturtestület derék műkedvelői elérték.

OKTÓBER HATODIKA HOME-

AMERIKAI DOLGOK.

TITKOS ELŐKÉSZÜLETEK. Egy látszik, hogy az Egyesült Államok kormányja számolt azzal az eshetőséggel is, hogy a messze Keleten, hová most indul el hajójára, háborura kerül a dolog. Erre vall, hogy hadihajóit mindennel ellátta, amire háboru esetén szüksége lehet. Az újonnan beszerzett torpedóhajók és a rengeteg sok akna, amit magukkal visznek majd a hajók, mind mellett bizonyítanak. De erre vall, hogy a Philippini-szigeteken a Subig-öblöt annyira megerősítették, mintha arra több súlyt fektetnének, mint a Manila-öbölre.

THAW-PÖR MÁSODIK TÁRGYALÁSA. Dawing bíró Jerome államügyészrel és Littletonnal, White Stamford gyilkosának, Thaw K. Harrynak védőjével egyetértve, a tárgyalás határnapján december hó 2-ik napját tüzte ki. Ezen a második tárgyaláson a vádat ismét maga Jerome államügyész fogja képviselni, míg a védelmet Littleton W. Márton ügyvéd fogja ellátni.

VALTOZÁSOS ÉLETPÁLYA. Gyűrűlopás vádja alatt állott tegnapielőtt Gillis Mária a new yorki rendőrbíró előtt. Gillis Mária a vállalat során elmondta élettörténetét. Eszerint ő 20 éves korában nevelő, 22 éves korában kórusleány, 32 éves korában lopással vádolt vizsgálati fogoly volt. Gillis Mária ez ősszel meglátogatta Ganzenmüller Heléna asszonyt, akinek valamikor nevelője volt. A volt nevelő látogatása után az asszony észrevette, hogy egy gyémántgyűrűje elveszett. Másnap levelet kapott Gillis Máriaától, aki a lopást beismerte és a gyűrű árát heti részletekben ajánlkozott törleszteni. A törlesztés elmaradt, mire Ganzenmüller feljelentette egykori nevelőjét a rendőrségnél. A rendőrbíró Gillis Máriaát 500 dollár kezesség alá helyezte, az ügyet a büntető törvényszékhez tette át.

10.000 DOLLÁROS BANKETT. Az American Meat Packer's Association most tartotta évi főgyűlését, amit természetesen bankett rekesztett be. A vághidtulajdonosok a bankett költségeire 10.000 dollárt adtak össze. Az egész mulatságot 6-angol modorban rendezték: a pincérek XVI. századbeli jelmezbe voltak bujtatva, az ételek és italok az akkori kor szokásai szerint elkészítve. Hogy korbükek legyenek.

STEADON. A homesteadi g. kath. magyar hitközség kegyeletes ünnepélyvel áldozott október hatodika gyász emlékének. A hitközség érdemes lelkésze, Orosz Gyula, az istenitiszlet keretében, remek beszédben méltatta a nap jelentőségét és a szülőhazához való ragaszkodásra, szeretetre buzdította a hivatelt. Istenitiszletet végeztek két jegyespárnak történt meg az esküvője. Az egyik jegyespár a Szatmármegye inanoézi Berkovits Ida (ugyanaz az alkalommal tért át az izr. vallásról) g. kath. vallásra, Ilona névre kereszteltetvén) és a Borsodmegye szuhakálói Kovács György volt, a másik jegyespár pedig a Borsodmegye felső-zsolcai Kálmán Imre és Borsodmegye sajo-árnoldi Veres Verona.

UJ ÜZLET. Pittsburgban a Fifth Ave. 1310. száma alatt a „The Rónay

bankett után nem szivarra, hanem pápára gyujtottak.

ÖNGYILKOS ADÓS. Hungerleider Hyman philadelphiai kereskedőnek szerdán nem volt elég pénze, hogy fizetési kötelezettségeinek eleget tegyen. Kétségbeesésben átmeteszte torkát. Egy óra múlva egy new yorki bankcégétől pénz érkezett, melylyel tartozásait kifizethette volna.

ZÁTONYRA JUTOTT HADIHAJÓ. Az Egyesült Államok Kentucky nevé hadihajója Norfolk közelében zátonyra futott. Vontatóhajókat hívtak, hogy kellemtelen, de nem veszedelmes helyzetéből kiszabadítsák. A Kentucky esatahajó szintén megy a Csendes-tengerre s most a Navy Yardba törekedett, hogy egyet-mást, apróbb javításokat eszközöljenek rajta.

BÜNTÉNY A KERTBEN. A new yorki Crotona-parkban egy rendőr egy félmeztelen, magánkülvili állapotban levő asszonyt talált. Azonnal kórházba vitte őt, ahol az orvosok megállapították, hogy az asszony kábító italok hatása alatt áll még most is és hogy egy erkölcsellenes merényletnek lett az áldozata.

GYILKOS VETERÁN. Knack Károly, egy német származású 62 esztendő veterán New Yorkban a szó szoros értelmében lefejezte egy baltával Daniell Jamest. Knackot, a sok különféle hírből a legvalószínűbbet említjük, egy esomó gyermek megtámadta, csufolta, dobálta, mire az öreg dühbe jött és szét akart ütni köztük. Daniell ekkor lépett közbe és Knack haragja ez újabb támadója ellen irányult. Baltájával hozzávágott úgy, hogy Daniell feje szinte ledörgült törzséről. Knackot, akiről megbizonyult, hogy a katonaságot elmebaja miatt volt kénytelen odahagyni, azonnal elfogták.

FÉLMILLIÓS TÜZKÁR. A new yorki villamos közuti vasutársaság főállomásán, mely az Avenue B-n a 14-ik és 15-ik utcák között fekszik és ahol a villamos kocsi a forgalomból való kivonás után állanak, szerdán hajnalban, mikor még a kocsi legnagyobb része benn volt, kigyuladt. Százhuszonöt kocsis égett bele a tűzbe. A kár tülkálvány az 500 ezer dollárt. A beállott kocsihány miatt természetesen nagyon nehezen lesz lebonyolítható New York óriási személyforgalma.

Co.” pompásan berendezett új üzletet nyitott importált áruk számára. Az angolos üzlet alatt két derék magyar üzletember (az apa és a fia) rejtőzik, akiknek Uniontown, Pa.-ban hasonló üzletük van. Lapunkban levő hirdetésükre felhívjuk olvasóink figyelmét.

ÜZLETMEGNYITÁS. Pittsburgban a 2nd Ave. 512 száma alatt a napokban nyílt meg „Az öreg bányász”-hoz címzett szálloda és vendéglő, melyben kényelmesen berendezett szép szobák és jó magyar konyha állanak a vendégek rendelkezésére. Az üzlet tulajdonosa két derék, törekvő magyar fiatal ember, Prok József és Dvorszky Ede, akik mint ilyeneket mi is szívesen ajánlunk a magyarság támogatásába. Lapunkban levő hirdetésükre felhívjuk olvasóink figyelmét.

NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÁLTÓ TÁRSASÁG

(International Traveling and Money Exchange Co.)

NEW YORK CITY, 1496 SECOND AVENUE, Cor. 78th STREET

a budapesti

„MAGYAR TELEPÍTŐ- ÉS PARCELLÁZÓ BANK” AMERIKAI KÉPVISELŐJE.

UTAZÁSI OSZTÁLY

elad rendez és mérsékelt áru európai vasuti és körutazási jegyeket, menetrend-könyveket, utazási leírásokat, prospectusokat, szálloda-szelvényeket, szintugy amerikai vasuti jegyeket, stb. stb.

Fontos! Olcsó társas-kirándulások!

BANKOSZTÁLY

továbbít pénzeket az ő-hazába a legolcsóbb díjtételek mellett.

!! UJ. TÁVIRATI PÉNZKÜLDÉS 98 CENTÉRT !!

Vesz és elad külföldi pénzeket, utalványokat.

HAJÓZÁSI OSZTÁLY

elad hajójegyeket az American Line, Anchor Line, az Austro-American St. Sh. Co., a Cunard Line, a Hamburg—America Line, a Holland—America Line, a North-German Lloyd, a Red Star Line és a White Star Line nagy hajózási társaságok európai járataira, szintugy a Southern Pacific St. Ship Co. stb. amerikai hajótársulat hajóira.

JOGÜGYI OSZTÁLY

elvállal mindennemű törvénykezési ügyet, mint hagyatéki, örökösödési perek, telekkönyvi átíratások, árvapénzek kiutalása, kérvények polgári és katonai ügyekben, jogi szerződések, és bármennemű jogügyek.

SZÁLLITÁSI OSZTÁLY

elfogad személypodgyaszt és teherárukat továbbításra bármely európai, vagy amerikai városba, szintugy a helybeni szállításra a legolcsóbb díjtételek mellett.

TELEKELADÁSI OSZTÁLY.

Olcsó telkek amerikai telepítvényeken, farmok eladása és vétele.

FONTOS! Olcsó parcellázott telkek az ő-hazában, igen előnyös, esetleg részletfizetések mellett.

PROSPECTUSOK, FELVILÁGOSÍTÁSOK INGYEN ÉS PORTOMENTESEN!

A „MAGYAR TELEPÍTŐ ÉS PARCELLÁZÓ BANK” IGAZGATÓSÁGA:

madarasi Beck Nándor báró. elnök; Keglevich Gábor gróf. alelnök; Dr. Eber Antal orsz. képviselő, vezérigazgató; Barta Arnold, a magyar járadék és hitelbank vezérigazgatója; Dr. Nagy Ferenc ny. államtitkár; Dr. Simonyi Semadám Sándor orsz. képviselő igazgatósági tagok.

LÁNG JÓZSEF, igazgató-tulajdonos,

a magyar királyi államvasutak központi menetjegytirodájának volt ügyvezető-igazgatója.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. A „Bevándorló” újságvilálat: Makray Aladár. Szerkesztő: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD. Pittsburgi iroda: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Irodavezető: dr. Hódinka Tivadár.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város egész évre \$3.— Egyesült Államok egész évre \$2.50 Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Published by the „Immigrant” Publishing Co. Aladár Makray. Edited by MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD. Pittsburg office: 1040 Forbes St., Pittsburg, Pa. Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City, 1 year \$3.— For the United States 1 year \$2.50 For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y., under the act of Congress of March 3, 1879

SZILÁNKOK.

— Az amerikai angol lapok még mindig nem tudnak magukhoz térni a Széchenyi-Vanderbilt-féle eljegyzés fölött. Kénytelenek elismerni, hogy a magyar gróf kifogástalan gavallér, akinek ősi ezimere nem szorul arra, hogy a Vanderbilték arányaival csiszolják ismét fényesre.

— Valamit azonban mégis kell mondaniok. És mondanak. Azall rémitetik Vanderbilt Gladyst, hogy a magyar mánásasszonyok nem fogják őt körükbe fogadni. Ha csupán Vanderbilt pénzekről volna szó, igazuk volna angol-amerikai kollégáinknak. De a fiatal és előkelő műveltségű Vanderbilt Gladysnek szives-örömeit megbocsátják majd azt a bűnt, hogy testi és lelki bájjai mellé egy néhány millió dollárt is uttatott neki a néha túlságosan bőkezű öndiszelés.

— Odahaza — mint ezt „Huzai dolgok” című rovatunkban megírtuk, — egy egész falu kíváncsornolni akart. Nem bírnak megélni. A főispán erre megkönyörült rajtuk és — alalmazásukat helyezett számukra kilátásba.

— Hát komolyan azt hiszik, hogy könyöradományokkal a rögöz lehet lánczolni munkabíró embereket? Az alalmazás-könyér, még ha a leghűbbé kéz nyújtja is, szerencze az ember fogai alatt és keserű. Egyedül a munkán szerzett falat elégíti ki.

— De mikor, mikor fogják már odahaza munkához juttatni a munkabíró, a dolgozni akaró embert? Somlyó Arnold new yorki honfitársunk eszméje, amelyről hasábos vezércikküket írtunk, azt akarja. Munkához akarja juttatni a magyart, akit az éhség elszakít a rögöz. S mit csináltak eddig odahaza az az époly hazafias, mint gyakorlati eszmével? Szépnek és üdvösnök találták. És egy emlékirat beterjesztésére szólították fel Somlyó urat.

— Annyi sok emberre pocéskoltak az utolsó években pénzeket az amerikai viszonyok tanulmányozására. Talán Somlyó ur eszméje is megérdemelte volna, hogy küldjenek ki egy igazi szakembert, hogy az eszme megvalósítása céljából érintkezésbe lépjen az eszme megpendítőjével. Persze, ez gyakorlati lépés lett volna és a gyakorlati lépésektől még mindig fáznak odahaza.

— Háromezerszáznyvenhét ember érkezett ide a múlt héten Magyarországból. Háromezerszáznyvenhét kitaláló vál. És emellett van okunk elhinni, hogy Andrassy Gyula gróf magyar kir. belügyminiszter komoly szándékkal és komoly eszközökkel hozzáfogott a kivándorlás megszorgításához. Hátha nem fogott volna hozzá?

A mi kedvelt bankárunk
JOS. TOMCSÁNYI
— HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

A KÜLFÖLD ELLENSZENVE.

Irta: Jecsenszky Géza dr.

Az utolsó hetekben ismételtelen vezércikkeztünk arról a felháborító hangról, amelyen a külföldi sajtó velünk magyarokkal foglalkozik. Ugyanez képezi a tárgyát az alábbi cikknek, amelyet a „Magyar Hírlap”-ból veszünk át: A politika soha sem volt az érzelmeke birodalma. Mindig az érdekek uralkodtak benne és az érdekekhez alkalmazkodva, jutottak kifejezésre az érzelmeke.

Soha se ringassuk hát magunkat abban a képzeletben, hogy a magyar nemzetnek akár egyénisége, akár politikája azért számíthatna a külföld részéről valami reális értékű, tényleges pártfogásra, mert a mi nemzeti jellemünk általános emberi szempontból rokonszenves, avagy mert politikánkat a magasabb emberi és nemzeti fejlődés törvényei irányítják.

Az elmúlt századok története elég bőven meghozta számunkra azt a tanúságot, hogy bármily rokonszenvesek voltak Európában, azért az uralkodók és a népek mégis alig mozdították meg a kisujjukat értünk, amikor arra került a sor, hogy saját érdekeik okoztatásával, latba vessék mellettünk hatalmukat és fegyvereiket. Nem kell e tekintetben más példákra hivatkoznunk, mint a II. Rákóczi Ferenc viszonyára XIV. Lajoshoz és azokra a végeredményekben füreseknek bizonyult biztatásokra, melyekben a magyar emigráció oly sokszor részesült.

És mégis mérhetetlen fontosságra a népek rokonszenve. Rendkívül fontos különösen a mi helyzetünkben, akiknek nem is egy olyan nemzetiiségük van, amelynek állambontó törekvései külső államok hatalmi és politikai törekvéseivel találkoznak.

Amidőn mi elhagyottan és egyedül állunk Európa népei között, de viszont országunk határain belül külállamok hatalmi törekvéseit támogató nemzetiiségek bontogatják a harci lobogót; akkor egyik legfontosabb feladatunknak kell abban találnunk, hogy a külföld barátságát, szimpátiáját politikai céljaink iránt felkeltjük és a külföld érzelmei révén megmozgassuk egyuttal azokat az érdekeket is, melyek nekünk kedveznek és amelyek egyik-másik nemzetiiségünket támogató külföldi érdekeket ellensúlyozni alkalmasak.

Igy jutunk el az érzelmeke felkeltése révén ahhoz a gyakorlati értékű eredményhez, amidőn meg tudjuk mozgítani a külföld érdekeit saját politikai céljaink szolgálatára.

Sajnos, régen álltunk a külföld előtt oly rossz világításban, mint mostanában. Noha a nemzeti öntudat már régben nem törekedett oly céltudatossággal az ellenkező eredmény elérésére, mint éppen az új politikai irány érvényesülése korszakában.

Az emigrációs ideje óta, amidőn egy Kossuth Lajos, Andrassy Gyula, Teleky László, Pulszky Ferenc és mások a legfényesebb erkölcsi eredményeket tudták nemzetünk javára a külföldön felmutatni; soha még olyan súlylyal törekvéseink, politikánk tisztaságát és eszközeink törvényességét nem tudták hangoztatni a külföldön, aminő súlylyal, aminő rokonszenvenvel és sikerrel azokat Apponyi Albert gróf úgy a bekekonferenciákon, mint amerikai utjában ismertette. És soha, ugy szavakban, mint tettekben hathatósabban meg nem nyilatkozott Európa népei előtt a mi nemzetiiségi politikánk nagy igazsága, mint Andrassy Gyula gróf szavaiban és tetteiben, aki nemzetiiségi politikája alfajával és omegájával a szigorú törvényességet nemcsak mindig vallotta, hanem követte is.

Valóban esodálatos jelenség, hogy ilyen körülmények között kell mégis megégnünk egy olyan durva támadással, aminőt Björnson, a norvég költő talált időszerűnek a kiváló magyar államférfi, Apponyi Albert gróf ellen intézni. Nem a támadás tartalma itt a lényeges és nem is kell gondolkodnba esnünk. Lényeges maga a jelenség. Hogy ilyen jelenségek egyáltalában vannak és miért vannak? És mit lehessen tennünk ellenük?

Aligha esodálunk, ha azt hisszük, hogy a zsurnalisztika hangjának és eszközeinek általános elfajulása a félrevezetés sikerének egyik legfőbb oka. Amidőn Kórodi Lutz-ok és más silány, teljesen tartalmatlan nemzetiiségi szájhőcsök évek hosszu során át meg tudják találni az alkalmat és az alkalmasszóesőveket a külföldön ahhoz, hogy hazugságaikkal teleármazzák a világot; akkor nehéz meglátni a külföldnek az igazságot, még ha ez az igazság egy An-

drassy Gyula és Apponyi Albert gróf tetteiben és szavaiban nyer is kifejezést. Azt követelnünk végre a külföldi embertől nem lehet, hogy mindenkor tárgyilagosan mérlegeljen, még olyan körülmények között is, amidőn a hazugok az ő nemzeti hűségüket legyezgetik, a mikor a valószínűség mezébe öltöztetve büntetlenül és száfolatlanul tállalhatják fel a leggaládabb valótlanosságokat szívós következetességgel és energiával.

Mert ez a két értékes tulajdonságuk megvan: a szívósság és az erély. Ezeknek köszönhetik sikereiket a nemzetiiségek egy itthon, mint a külföld előtt. Sokszor megfigyeltem már egy-egy „nemzeti” hóst: miként tud a hatalommal, a társadalom bojkottjával, kudarcokkal és sikertelenségek egész hosszu sorával dacosan szembeállani és mégis, mindezek ellenére, nem veszi el erélyét, következetesen tör célfaj felé — fanatizmusból és kenyérkeresetből, amely két mozgató erő lassanként teljesen egygyé olvad lelkében.

Minden törekvésünknek arra kell tehát e kérdésben irányulnia, hogy hasonló szívóssággal és erélylyel utasítsuk vissza a támadásokat. Végre vannak nekünk a kis embereink között is külföld embereink a nemzetiiségi apostoloknál, akik ilyen küzdelemre vállalkoznak és akik mindenkor felveszik ellen-ségeinkkel szellemi téren a harcot.

Ezeknek kell alkalmat adnunk a külföld igaz, hazugságoktól ment felvilágosítására. De előbb be kell zárunk a külföldön a kapukat a bécsi tudósítók előtt minden magyarországi ügyben. Mert amíg ezek toladoknak előlünk az ő nagyképp és roshizsemű bornírtággal, addig tulkiabálják az igazság szavát.

Tudjuk, hogy a dolognak ez a része mindaddig, míg Bécsnek sikerül magát birodalmi központul gerálni, nem könnyű dolog. De ez megint csak a szívósság és erélyen mulik, amely végre is kell, hogy eredményeket felmutasson. És amikor majd a hazugságoknak Andrassy Gyula gróf és Apponyi Albert gróf igazságait fogjuk hasonló szívóssággal és következetességgel szembe szegezni: nincs az a hatalom, mely megakadályozhassa, hogy a külföldön ellenünk mostanában itt-ott kiterő antipathia a legmelegebb szimpátiává és megbecsüléssé ne változzék.

FAZEKAS EMBERE

Darabont-ügyész és újságíró párba.

Két évvel ezelőtt a Fejérváry-kormány alügyésznek nevezte ki Egerbe Polgár Kálmán budapesti ügyézi megbízottat, aki a híres Fazekas Agoston-féle pörben a közvédat képviselte a járásbírósi tárgyaláson. Az új alügyészről megírta a Nap, hogy Egerben nem akarják felvenni a kaszinóba. A hír miatt Polgár fegyveres elégtételt kért Szabolcs Bálinttól, „A Nap” munkatársától, aki meg is verekedett vele. A párbanban Polgár kapott könnyebb természetű sérülést. Az ügyészség mind a két fél ellen megindította a párbajvéség ezimén az eljárás s ezt a pört nagy érdeklődés mellett tárgyalta Bakonyi bíró tanácsa. A tárgyaláson Polgár Kálmán nem jelent meg.

A bíró kérdésére Szabolcs Bálint elmondotta, hogy eleinte nem akart megverekedni az alügyésszel, hanem besületbírósi határozatot provokált arra a kérdésre, hogy tartozik-e elégtételt adni Polgárnak. Közben az ellenfél segédeinek kérésére, tekintettel arra, hogy erkölcsi reputációját még sem akarta ellenfelének tönkretenni, belemert a párbajba.

— Mi indította őnt az ezikk megírására? — kérdezte az elnök.

— A darabont-korszak idején a törvénytelen hatalom, amelynek Polgár is eszköze volt, valószínűs irtó házját folytatott a sajtó, de különösen „A Nap” ellen. Huszszor elkoboztatták „A Nap”-ot, hogy tönkretessenek bennünket. Tervük azonban nem sikerült, mert a darabontok pusztultak el, nem mi. Hogy a Polgárról szóló hírt megírtam, az nagyon természetes. A megírásnál azonban még mindig nemesebb ellenfél voltam — mint az a házsa, a melyet ellenünk indítottak. Objektív voltam és elővigyázatos.

— Ki sérült meg a párbajban?

— Ellenfelem a nyakán sebesült meg. Dr. Kesserű ügyész vádbeszéleiben enyhítő körülménynek kérte betudni, hogy a vádlott megígérte, hogy nem fog többé párbajozni.

— Pardon, ezt én nem ígértem — szólott Szabolcs. — Elvi ellensége vagyok a párbajnak, ezt mondtam, de ha nem térhetek ki előre, ezontán is adok mindenkinek elégtételt.

A bíróság párbajvéségért elítélte Szabolcs Bálintot kétnapi államfogházra. A meg nem jelent alügyész ügyében pedig leküldi az iratokat a büntető járásbíróhoz.

ELŐFIZETŐINK.

Nyilvános nyugtázás hetenkint.

Kellemetlenség elkerülése céljából ezentul minden héten e helyütt fogjuk nyújtatni a „Bevándorló”-ra való előfizetéseket. Aki az egyik héten akár ügypöknek, akár pósta utján fizetett s e fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett Clevelandban Moskovitz József; Pittsburgban Keszthelyi Sándor, Smid József; Canonsburgban Tóth József Pali; Rankinban Bodács Sámuel, Chapoda Pál, Vizváry József, Schwartz Rudolf; Bayonneban főt, Szabó Tamás, Martinkovics József, Bély Pál; Elizabethporton Kutassy Ferenc; Murray cityben Szanyó István, Dancsó János, Vojtkó István; Jobson Abaházy János; Newarkon Lukács Dezső; Columbushban Burus Ignác; Uniteden Nozur János; Margueriten Szarka János, Fábry József, Rohán István, Prékop Imre, Orbán Ferenc; Homesteadon Popik Jenő; Duquesneben Perger Kálmán; Youngstownban tiszt. Hankó Gyula.

Felvére fizetett New Yorkban Krausz Sarolta, Kemény Zsigmond; Pittsburgban Sztítás Ferenc, Erzsébet Imre, Szabó József, Fleischer Imre; Bartonban Mikheller János; Wheelingben Rigó B. Lajos; Benwoodon Pócsik Lajos; Byesvillen Kohán András; Senecavillen Farkas Károly; Clevelandban Papp Miklós; Canonsburgban Kovács Gáspár, Uhrin János, Prevics Ferenc; Morrisvillen Karikás Sndor; Ligonien Labos János; Johnstownban Kocsán Jenő; Elizabethporton Kovács Gáspár; Murray Cityben Németh András, Bókay István; Glousteren Alföldy János; Hollisteren Sollar Ferenc, Orosz Mihály; Modoccon Oláh Bálint, Brugos János; Newarkon Laczkó János; Columbushban Szász József; Uniteden Vass János; Margueriten Lévai András; Passaicon Pente István; Elyrián Eshke Sándor.

KOLERA JAPÁNBAN. Tokióból jelentik, hogy ott kedden 19 ember betegedett meg kolera-tünetek között. A hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket láptette életbe, nehogy a rettenetes betegség nagyobb arányokban szedje áldozatait. — Koreából szintén azt jelentik, hogy több ember fekszik kolera-tünetek között a kórházban és hogy a betegedések száma napról-napra növekedik.

VIDDER EMIL

bor, pálinka és magyar ásványvízkereskedő meglátogatja most Buffalóban, Pittsburgban, Clevelandban, Toledo-ban, Lorainben és Chicagóban lakó honfitársainkat. A jóhírű magyar üzletembert olvasóink pártfogásába ajánljuk.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ
A VIZEK KIRÁLYA
— Különleges szer gyomorba és kösvény ellen. —
Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmainál, vesebajoknál, cukros húgyár, a torok és tüdőszervek bajainál, epék és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitünő ízű, igen üdítő ásványvíz, bor, cognac, vagy citromsavval vegyítve.
EGYEDÜLI KÉPVISELŐ az EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL
233 EAST 10 STREET. NEW YORK.

ALAPITTATOTT 1889. EGYESÜLT ERŐVEL.
JACOB KLEIN
MAGYAR BANK HÁZ, HAJÓ- ÉS VASUTI ÜGYNÖKSÉG,
KÖZJEGYZŐI IRODÁJA
1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207-6th Avenue, HOMESTEAD, PA.
KÜLDÜNK PÉNZT az ó-hazába cícső áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételéig igazoló postai feladó levéllyel.
VESZÜNK ÉS ELADUNK külföldi pénzeket. Pénzeket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerzünk az eredeti betétkönyvecskét.
ELADUNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árán és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójáról továbbíthatnak New Yorkba.
ELFOGADUNK BETÉTEKET a „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVÁRA IS.
MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.
Két százalékos csekkszámlára. Négyszázalékos betétszámlára.
ALAPTŐKE ÉS FÖLSŐLEG \$175,000.00.

A NAGYVILÁGBÓL.

FERENCZ JÓZSEF GYENGÉLKEDEK. Azokkal a híresztelésekkel szemben, mintha Ferencz József súlyos beteg volna, Schönbrunnból azonnal világgá röpitették a száfolatot. A király meghült, de komoly baja nincsen. A nyilvános kihallgatások egyelőre elmaradnak, de azért az államférfiakat fogadják. A spanyol királyi párt Bécsben fogja fogadni, de az ünnepségek Schönbrunnban lesznek.

A NAGYHERCZEG TEMETÉSE. Frigyes badeni nagyherceg temetése a fejedelemség népeinek óriási részvételével ment végbe. Ott volt a temetésen 19 német nagyherceg, a szász király, a német császár, Vilma hollandi királynő férje, a román királyi fia, Miklós orosz nagyherceg. Ferencz Józsefet Ferencz Salvator főherceg képviselte.

ISMÉT ZSIDÓMÉSZÁRLÁS. Odeszszában a „fekete szazak” ismét nekítámadtak a zsidóknak. Egy esomó üzlet kirabolta, a boltosokat pedig összevisszaverték, szurkálták. A szerencsétlenek közül 18 élet-halál között lebeg.

KACSA. A londoni „Daily Mail” jelentette napokkal ezelőtt, hogy Henrik porosz királyi herceg vezetése alatt a német flotta meg fogja látogatni az amerikai kikötőket. Egy német hivatalos lap most ezt megczáfolja és hozzátézi, hogy a londoni lap mindezt csak azért írta, hogy Németország ellen hangoljon fel néhány államot.

UJRA BAJ. Tangerben egy részeg spanyol katona agyonlőtt egy bennszülöttet, ami nagy kavarodást idézett elő. A katonát elfogták és a háborgó bennszülöttet megnagytatására a kormányzóknak átadták.

TAFT SANGHAIBAN. Taft hadügyminiszter Japánból a Minnesota hadihajón Sanghaiba ment, hol a kínai hatóság és az előkelő kínai családok fényes ünnepségeket rendeztek a tiszteletere. Ezen az ünnepélyen megjelentek azok a kínai kereskedők is, akik az amerikai áru-bojkottnak vezető emberei voltak és beszédeikben hangoztatták, hogy Amerika azzal nyerte meg a kínai nép rokonszenvét, hogy a nagy éhínség alkalmával ő volt az első, aki az éhező kínaiak számára pénzt küldött.

URALKODNAK A RABLÓK. A Perzsiában megtelepedett orosz kereskedők sürgönyöztek egy szentpétervári újságnak és jelentették, hogy a perzsa rablók minden vasutat hatalmukba kerítették, áruikat nem kapják meg, a postaforgalom szünetel.

DEUTSCH TESTVÉREK
BANKHÁZA
319 East Houston st., New York.
Törvényes képviselői a legjobb hajóvonalnak, Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumen át - Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására az ó-hazába a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tűzbiztosítás, csomagok kizozatala és hazaszállítása.
Levélczím:
DEUTSCH BROS.
319 East Houston st., New York.

BUDAP...
tűnemény...
te a fővá...
teli koron...
gyönyörü...
melynek...
tisztza vilá...
münyek...
bámuloja...
gatták, mi...
Voltak, ak...
sét látták...
miért, mié...
tek, viszo...
ritka tüne...
közeli bu...
tartottak...
szivárvány...
gett a hold...
san bele n...
jébe.

As...
BUDAP...
nális szél...
sággal a tr...
a főkapitá...
ban elmél...
tett. Min...
kuruzslót...
népe közt...
szónokolta...
— En v...
esodadokt...
teg tehene...
szóljon, m...
ki a legna...
A paras...
a fu...
figyelmezt...
letartóztat...
ságon per...
kor megtu...
járszotta...
gatásról t...
dapesti fu...
válasz ér...
lyot azon...
len tudni...
szonnyér...
mennyi...
agyonkur...
nem köz...
hamisítá...
tudóltat...
pok is le...
ket oldott...
Velenceb...
fogytán b...
gyarorszá...
A főkap...
galmazó b...
sze minde...
tak, taga...
hogy az a...
ki Afriká...
szerzett...
gyógyítá...
Tangerbe...
háza, de...
események...
Megmot...
vosi műsz...
koboztak...
az akták...
mágyar...
z orvossá...
megvizsg...
Zsille Au...
jelentést...
zott vádra...
ták zsarol...
és mert ez...
ellene ezt...
letartóztat...
bürtönbe...
vizsgálat...
mi része...
téseken f...

BUDAP...
gyűlési ké...
bott há...
nemrég...
persze A...
ra, így t...
ménysepr...
ez koron...

Hazai Dolgok.

Szivarvány-este.

BUDAPEST. Ritka szép természeti tüneményt esodálhattak meg minap este a fővárosi emberek. A hold sárga, téli korongja körül kilencez óra tájt gyönyörű szivarvány keletkezett, a melynek színei néhány percz múlva tiszta világításban ragyogtak. A tüneménynek természetesen nagyon sok béműlője akadt, akik meglepetve találtak, mit jelenthet az esti szivarvány. Voltak, akik egy jobb jövő beköszöntését látták a szivarványban, mások — miért, miért nem — háboruról beszéltek, viszont olyanok is akadtak, akik a ritka tüneményből a Wekerle-kormány közeli bukását olvasták ki. Sokáig tartottak ezek a találgatások, mert a szivarvány egy teljes óráig ott ragyogott a hold körül, míg színei lassan-lassan bele nem olvadtak az éj sötétkéjébe.

Az afrikai csodadoktor.

BUDAPEST. Sztroján József, a zsenialis szelthámos, aki hihetetlen ravasszággal a trónörökösöt is be tudta csapni, a főkapitányság egyik külön zárkájában emlékedhetik azon, amit elkövetett. Minap dében fogták el a híres kuruzslót Karánsebesen, ahol a vásár népe között elvegyülve harsány hangon szónokolta a következőket:

— En vagyok a világhírű, afrikai csodadoktor! Akinek valamilyen beteg tehené, lova, vagy disznaja van, szőlő, mert olesó pénzen gyógyítom ki a legnagyobb nyavalyából.

A parasztnép előtt azonban gyanus volt a furcsa ember viselkedése és figyelmeztették a rendőrséget, amely letartóztatta. A karánsebesi kapitányságon persze nagyon megörültek, amikor megtudták, hogy Sztroján Józsefet játszotta közükre a véletlen. Az elfogatásról táviratilag értesítették a budapesti főkapitányságot, ahonnan az a válasz érkezett, hogy szállítsák a foglyot azonnal Budapestre.

Sztroján el nem tudni, mint kevesebb, mint huszonegy feljelentés érkezett, valamennyi névtelen. Kilencez esetben agyonkuruzslással, kettőben erőszakos nem közömbösítésben és négyben okirat-hamisítással van vádolva. Amikor kidöndött a kuruzsló orvos büne és a lapok is leleplezték, fogta magát és kerekelt odott. Előbb Olaszországba ment, Velenczébe, majd Raguzába, ahonnan, fogytán lévén a pénze, visszatért Magyarországra.

A főkapitányságon Bartha rendőrfelügyelő hallgatta ki Sztrojánt, aki persze minden vádat, amit ellene felhoztak, tagad. Vallomásában elmondta, hogy az angol-bur háboru idején ment ki Afrikába, ahol állatorvosi diplomát szerzett és amikor visszatért, embergyógyítással is kezdett foglalkozni. Tanagerben, — mondta, — van egy nagy háza, de attól fél, hogy a casablancái események alatt lerombolták.

Megmózták és igen sok rozsdás orvosi műszert találtak nála, amelyet eldobtak és mint bűnjelkeket csatolták az aktákhoz. Volt a zsebében különböző orvosság is, amelyet vegyileg fognak megvizsgálni. Kihallgatták továbbá a Zsille Anna ügyében is, aki pozitív feljelentést is tett ellene. Az ellene felhozott vádra azt mondta, hogy meg akarják zsarolni, ötszáz koronát kértek tőle és mert ezt megtagadta, boszúból tették ellene ezt a feljelentést. A rendőrség letartóztatta és átkísérte az ügyészség börtönébe. Együttel megindítják a vizsgálatot annak a kiderítésére, hogy mi része van a többi, névtelen feljelentésekben felsorolt vádak tekintetében.

Nessi Pál adóssága.

BUDAPEST. Nessi Pál volt országgyűlési képviselő és ügyvéd a reá kiszabott háromhavi fogházbüntetés elöl nemrég Amerikába szökött. Idehaza persze rengeteg adósságot hagyott hátra, így testvérének, Nessi Gyula kézművesmesternek egy banknál huszezer koronát kellett helyettesítenie, mint ke-

zosenek, kifizetnie. Tekintettel arra, hogy anyja után idehaza Nessinek nagyobb öröksége van kitöltése, testvére visszkérését pört indított ellene a huszezer korona erejéig. Ebben volt a per felvételi tárgyalás. A kirendelt ügygondnok dr. Ledniczky Jenő bejelentette, hogy felének, Nessi Pálnak holtartózkodását a leg gondosabb kutatás után sem sikerült kinyomoznia s ezért nem ellenzi a per felvételét.

Az apagyilkos.

ARAD. Az „Aradi Közöny” írja: Másfél év óta titkolt, sötét bűnről hullott le a lepel Szemlakon. Sztrengrár János jómódu földmives 1906. év májusában eltűnt a községből. Eddig azt hitték, hogy Amerikába vándorolt ki, de ez a hír megdőlt a múlt hét végén, amikor Sztrengrár házának udvarán, másfél méternyi mélységben elásva, megtalálták a boldogtalan földmives holttestét. A csendőrség nyomban vizsgálót indított, s adatokat nyert arra vonatkozólag, hogy Sztrengrárt felesége és fia tették el másfél év előtt láb alól. Sztrengrár feleségének és fiának büne akkor kezdte foglalkoztatni a község lakosságát, amikor a Sztrengrár-fiu néhány hónap előtt utlevél nélkül kiszökött Amerikába. Ekkor feljelentették az anyát és a fiut a szemlák csendőrségén. A csendőrök kutatása eredményre vezetett. Megtalálták Sztrengrár elásott holttestét. A holttest ugyan teljesen feloszlott, de a koponya jobb oldalán baltától eredő hatalmas nyílás látszik s ez megerősíti azt a gyanút, hogy a szerencsétlen földmives gyilkosság áldozata. A csendőrség jelentése alapján Domokos László dr. aradi vizsgálóbíró az aradi törvényszéki orvosok kíséretében a helyszínére utazott.

Haza jött megverni a feleségét.

BARKA. Gömörmege. A községben, ahonnan csaknem a fél község férfisége künn van Amerikában, érdekes eset történt most. Szecss Pál, aki mintegy két évvel ezelőtt, fiatal feleségét itthagya, ment ki Amerikába, felesége hűtlenségéről kapott értesítést. Fölkerekedett és hazasiertett falujába. Minap reggel érkezett a vonattal Rozsnyóra s innen gyalog, déltájban, Barkára. Ott egyenesen a portájára ment, otthon talált feleségét jól elverte, majd a bíróhoz nézett be s itt a felesége számára kétszáz koronát deponált s aztán újra Rozsnyóra jött s innen az esti vonattal visszautazott Amerikába. Az asszonyt annyira megrázták a férje gyöngédsége, hogy most már mindenáron az ura után akar ő is Amerikába kimenni.

Sikkasztás parcellázás közben.

BIHARILLYE. A község határában parcellázták néhai Beúthy Ákos birtokát. A községi pénztárba befizetett százalék és egyéb pénzek azonban eltűntek. A pénzügyigazgatóság névtelen feljelentésre Illyébe küldte váratlan rovancsolásra Mikes Lajos titkárt. Amikor megérkezett, Mabra György segédjegyző a községből megszökött. A titkár hozzáfogott a vizsgálatához, mire az irodából hirtelen eltűnt Porumb Kornél jegyző is. Fiatal neje kétségbeesve kereste s nagysokára ráakadt a padláson felakasztva a gerendán. Hamar levágták és felélesztették. A vizsgálat nagy hiányokat konstátált. Az alispán a jegyzőt felfüggesztette, bár valószínűleg nincs része a manipulációban. A bűnös segédjegyzőt körözik.

Gyilkosság.

FÉLEGYHÁZA. Az itteni csendőrség jelentést küldött Keeskemétre, hogy Jegyves-Molnár Sándor gazdát ismeretlen tettesek meggyilkolták. A tetemet a majnai kórházba szállították boncolás végett. A vizsgálóbíró és az orvosok a boncolás megjelése végett a helyszínére mentek Keeskemétre.

Öngyilkos gyámpénztáros.

KAPOSVÁR. A városban nagy az izgalom egy feltűnő öngyilkosság miatt. Radácsy adótsizt, a gyámpénztár pénz-

tárosa az öngyilkos, aki a rovancsolás előtt ölte meg magát. A rovancsolás folyik. Nagyobb hiányról nem lehet szó, mert a pénztárba naponként befolyt összeget esténként be kellett szállítania a főpénztárba. Az öngyilkos özvegyet és hat árva hagyott hátra.

Hűtlen erdőkezelők.

KASSA. A város közgyűlése Szőnyei városi erdőmestert és Pfriszt gazdasági tanácsost a városi erdők kezelésében állítólag elkövetett szabálytalanságok miatt állásától felfüggesztette a múlt nyár derekán. Most a fegyelmi választmány elhatározta, hogy az anyagi felelősség kimondását a két tisztviselővel szemben mellőzi, ellenben indítványozni fogja a közgyűlésnek Szőnyei és Pfriszt nyugalmazását.

Magyar tudós halála.

KOLOZSVÁR. Kövály László, a veterán magyar történetíró, 87 éves korában meghalt.

Kövály Toridán, 1820 július 7-én született. A gimnázium elvégzése után Kolozsvárt hallgatott jogi és bölcsészeti tantárgyakat. 1842-ben Marosvásárhelyt táblai írnok, 1848-ban az országos statisztikai hivatal rendes tagja lett. A szabadságharc ideje alatt hadiintézkedésekkel bízták meg a magyar kormányt, s e komor időkben tréfásan hadipacsirtának nevezték. Ebben az időben alapította az „Ellenőr” című lapot, amely azonban rövidesen megszűnt. 1854-ben a Kolozsvár környékén levő régiségek konzervátorává nevezték ki, s a Magyar Tudományos Akadémia 1863-ban levelező tagjává választotta, így tehát ő volt az Akadémia legidősebb tagja.

Borzalmas rablőgyilkosság.

MISKOLCZ. A városhoz közeli Harány községben Molnár István szőlőpásztor lakásába éjnek idején Kovács József két társával betört. Miközben a pásztor holmiját szedezték össze, Molnár felébredt s a tolvajokra lőtt, a kik ekkor hirtelen rátámadtak s fegyverrel és baltával agyonverték. Mikor már végeztek vele, egy karót vertek a száján keresztül s azzal a földre szögezték. A szerencsétlen szőlőpásztor holttestét csak másnap találták meg ebben az iszonyatos helyzetben. A csendőrök nyomozást indítottak a vadállatias rablőgyilkosok ellen, akiket sikerült is letartóztatni.

A manipulálás örmester.

NAGYKANIZSA. Sugár Adolf kezelőörmester volt a nagykanizsai 48-ik gyalogezrednél. Nemrég kezelési szabálytalanságok miatt nyugdíjigényeinek megszüntetésével elbocsátották s a kenyér nélkül maradt ember most nyíltéri nyilatkozatsorozatát közöl az egyik helyi lapban, hogy fölébbvalóin megboszulhassa magát. Első nyilatkozatában több szenzációs leleplezést ígér azokról a visszaélésekről, melyek szerinte az ezredben előfordultak és ma is grasszálnak még. Jóllehet, hogy a nyilvánvalóan boszúból eredő leleplezések merő rágalmozások csupán, az ezredparancsnokság mégis szigorú vizsgálatot indított.

Megvadult lovak.

NYIREGYHÁZA. A kisvasutak egyik motorától Ilauzki Antal buji lakos lovat megvadultak. A könnyű kocsi rémes sebességgel vitték a Tokaji-utczán lefelé. A Kótaji-utról éppen akkor kanyarodott ki Mizsák Antal kótaji lakos szekere, melynek egyenesen nekirohant az Ilauzski fogata. Mind a két jármű összetört és a bennülők megsérültek. A Mizsák csikóját az Ilauzski kocsijának a rudja átdöfte.

Nesse, ez a gubáért!

NYIREGYHÁZA. Petneházán a Spitz-féle korszmában egyedül borogzott Balogh József 22 éves legény. Egyszer csak beállított ifj. Orosz János kocsis s minden előzetes bevezetés nélkül kivette bieskáját és ezen szavakkal: „Nesse, ez a gubáért!” nyakon szurta a csendesen borogzott legényt. A szúrás a kulcsesont felett levő véredénybe hatolt s így halálos volt. A megszur-

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

Letartóztatott gyárigazgató.

SZABADKA. Lányi Mór országgyűlési képviselő, továbbá a Hungária kendergyár és Délvidéki közgazdasági bank részvénytársaság feljelentést tettek a szabadkai rendőrkapitányságnál Dukesz Lajos palánkai kendergyári igazgató ellen, aki előbb a verbászi Hungária kendergyár igazgatója volt. A Hungária kendergyár részvénytársaságnál ugyanis nagy mértékben érdekelve van a szabadkai Délvidéki Közgazdasági Bank. A feljelentés szerint a kendergyár igazgatósága Dukesz Lajost elbocsátotta s ez most azzal fenyegetődik, hogy Lányi Mór és a közgazdasági bank ellen kompromittáló cikkeket fog közzétenni, ha neki előnyös szerződést és 13.400 korona előleget nem adnak. A feljelentés alapján a rendőrség Dukesz Lajos ellen zsarolás miatt a nyomozást elrendelte és előzetes letartóztatásba helyezte. Dukesz azzal védekezik, hogy őt, aki jelenleg a Hungária kendergyár egyik konkurrensének, a palánkai „Michls”-féle kenderáztató és kötelgyárnak igazgatója, feljelentői a Hungária kendergyár részvénytársasághoz visszahívták s önként kintáltak neki az előnyös szerződést és a 13.400 korona előleget. Ebből az előlegből Dukesz Lányi megbízottjától 670 koronát tényleg fel is vett azon szerződés alapján, amelyet minap írtak alá. A letartóztatás nagy szenzációt keltett Szabadkán, ahol Dukeszt széles körben ismerték. Dukesz ártatlanságát hangsúlyozta és védelmére utján felfolyomást nyújtott be a letartóztatást elrendelő végzés ellen.

Fogházra utelt szerkesztő.

SOPRON. A Sopronban megjelenő „Radical” című hetilap mult évi május 17-iki számában „Vizeslepedőt az álnegyvennyolcasokra” czímen erőtlenjes cikk jelent meg, amelyben csunyan megtámadták Székely Kálmán soproni építész, törvényhatósági bizottsági tagot, az ottani 48-as párt egyik vezérférfiát. A cikk azt lobbantotta Székely szemére, hogy jogtalanul használja az építési czímet, hogy még nem is építőmester; nincs semmi mellékfoglalkozása, sem jövedelme s mégis fényesen él. Jövedelme kizárólag a hazárdkártyázásból van. Politikája ugyanolyan. Nemrég még a szabadelvű pártnak volt oszlopos tagja s ma a leghangosabb 48-as. A cikkért Ráth Gyula szerkesztő vállalta el a felelősséget a bíróság előtt. A sajtópörben a győri esküdtségi bíróság ítélték s nyomtatvány utján elkövetett rágalmozás miatt 300 korona fős és 100 korona mellékpenzbüntetésre ítélte a szerkesztőt. A Kuria megsemmisítette az esküdtségi bíróság ítéletét s a vádlott szerkesztőt az enyhítő szakasz mellőzésével egy havi fogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Szarvasmarhadíjazások.

SOPRON. A sopronmegyei gazdasági egyesület a folyó évben két helyen tartott igen jól sikerült szarvasmarhadíjazást, amely e megye igen magas fokan álló simmenthali szarvasmarhatenyésztéséről tett bizonyosságot. A díjazások közül mult hó 18-án volt a nagyzezenki, 22-én a beledi. A nagyzezenki díjazás 80 darab simmenthali jelleget szarvasmarha lett bemutatva és ebből 22 arra érdemes lett díjazva. A Beleden 22-én tartott díjazás egy a bemutatott állatok számát, mint azok minőségét illetően fényesen sikerült, amennyiben nem kevesebb, mint 162 darab, jellegre, küllemre és tejlékenységére egyaránt kiváló szarvasmarha lett bemutatva és ebből 30 darab díjazva. A díjazásra legtöbb állatot Beled községből, a legjobbakat Páli községből hajtották fel, azonkívül szépen voltak képviselve még Keczől, Szil, Mihályi, Vadosfa, Kisfalud és Edve községek és versenyen kívül Cziráky Béla gróf frieburgi tehenészete. Díjakat nyertek: Német János (Páli), Pálfi Sándor (Beled), Horvát Antal (Páli), Beled községközség, Illés Lajos (Vásárosfalva), Horvát Ferencz (Vieza), Takács Mihály (Vásárosfalva), Kovács József (Mihályi), Gacs János és Edvi Sándor (Edve), és még mások. A díjazás elnöke Rupprecht Olivér, a gazdasági egyesület elnöke volt, a bíráló-bizottságok elnökei Dávid Emil és Bauer Ottó. A beledi díjazás a rendező-bizottság által igen szépen feldisztatott téren a gazdák szép ünnepévé vált, amelyet a nagybirtokosok és kisgazdák együttes részvételével tartott és emelkedett hangulatban lefolyt társasbéd követett. A díjazások a földmivelésügyi minisz-

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

ter támogatásával rendezettek és azokon 1200 korona állami és gazdasági egyesületi díj és díszoklevelek osztattak ki. Pénzdíjakban csakis kigazdálak részesültek. A díjazásokon általánosan megállapítható volt az, hogy a tejszővelvezeteknek az állattenyésztés fejlesztésére is milyen jótékony hatásuk van.

KLEIN ARTHUR

MAGYAR BANKHÁZA
101 Hwkins Avenue, Rankin, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hajókra ad el jegyeket. Pereket, szerződéseket, konzuli hitelesítéseket, katona-ügyeket biztosan elintéz.

KAIL G. ÁRPÁD

BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE
— Alapított 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés a 6-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

Merskovits Adolf

— MAGYAR ORÁS. —
Raktáron tart nagymennyiségű HAZAI ORÁKAT, láncokat, karpereceket, gyűrűket, férfi és női mindennemű ékszereket s azokat a legjutányosabban árusítja.
— Kitűnő PIPÁK raktáron. —
UNIONTOWN, PA., 83 W. MAIN STREET.

New York, Hazleton, Wilkesbarre

NÉMETH JÁNOS
v. cs. és kir. konzuli ügyvivő
Hajójegyekre, pénzküldésre és közjegyzői ügyekre a legmegbízhatóbb és legpontosabb banküzlet
Levélczím: NÉMETH JÁNOS
457 Washington St., New York, N.Y.

EGYEDÜLI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ TRENTONBAN.
P. A. SPRACKLEN
358-358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kiszolgálás.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE

Pénztalványok és hitellevelek a világ minden részére
Örökségeket és követeléseket pontosan behajtának

15 WILLIAM STREET . . . NEW YORK

támadták a bírót és a feleségét s az aszszony karját eltörték. A bíró fiát kiburcolták az utcára s bicskával felvágták a beleit. A jegyző a dorozsmai főszolgabírótól táviratban kért segítséget, mert a legények között óriási az izgalom. A bíró legényfia haldoklik.

Öngyilkosság a lövöldében.

SZEKESFEHÉRVÁR. Beck Ferenc 24 éves vértesszomszmai legény, ki nek most kellett volna bevonulnia, a katonai lövöldében szívenlőtte magát és nyomban meghalt. A legény a lövöldében az egyik katonát megkérte, hogy tanítsa meg őt, hogyan kell fegyverrel bánni. Amikor kioktatta, egy őrizetlen pillanatban maga ellen fordította a fegyvert. A katonaságnál szigorú vizsgálatot indítottak.

Megfojtotta az anyját.

SZEKESZÁRD. Szabó György 20 éves legény Dees tolnamegyei községben megfojtotta édesanyját, mert ez nem akarta neki keresztmennyét kiadni. A kegyetlen fia édesanyja holttestét elrejtette, de a községi rendőrök megtalálták. A csendőrség a gyilkos fiút a szekszárdi kir. törvényszék fogházába szállította.

Játék a fegyverrel.

TRENCSÉN. Dr. Holzmann Lajos nagybírói ügyvéd vadászat után elfejtette fegyvere egyik csövéből a töltényt kivenni. Távollétében 9 éves fia és 6 éves leánykája a szobájába mentek és a fia pajkoságából a fegyvert kis testvére fogta és elsütötte. A lövés a kis leányt megölte.

Százharmincz család megmentése.

UJVIDEK. A vármegyei háznál, dr. Balla Aladár főispánnál Virág István rókusnegyedi plébános vezetésével monstre-küldöttség tisztelgett. Csupa szegény ember, földműves és saját kezére dolgozó iparos. Az emberek családjaikkal együtt Amerikába készültek, mert Ujvidéken az abnormisan drága lakásviszonyok közepette nem tudták megélni. Úti készülődéseik közben értesült szándékukról Virág plébános, s rávette őket, hogy mielőtt tervüket végrehajtanák, s elhagyják az országot, menjenek vele együtt a főispánhoz és kérjék meg, hogy tegye lehetővé itthonmaradásukat. Virág István szomorú színekkel festette le a főispán előtt azt az elképzelhetetlenül nagy nyomorúságot, amely a szegény embereket kívándorlásra készteti s a küldöttség nevében megkérte, hogy vagy egészen ingyen, vagy olcsó amortizációs kölcsön kieszakölésével építtessen munkásházakat. A főispán a kérés teljesítésére nyomban hajlandó volt. Kijelentette, hogy a város törvényhatósági bizottságának közgyűlése elé indítványt terjeszt, hogy a város tulajdonát tevő, husz kataszteri hold nagyságu „városi kert”-et munkásházak építési céljaira, teljesen ingyen engedjék át. Megígérte ezenkívül, hogy eljár a kormánynál, s kieszakölzi, hogy az állam építse meg a munkásházakat, vagy teljesen a saját költségén, vagy ha az kivihetetlen, adjon akkora segítséget, amely munkásházak építését biztosítaná. A főispán ígéretét nagy lelkesedéssel fogadták a küldöttség tagjai s megígérték, hogy kívándorlási szándékuktól elállanak. A küldöttség révén dr. Balla Aladár ígéretének híre ment a városban is, s mindenütt nagy meglepetést keltett.

A városban a szegény családok megmentésére gyűjtést indítottak.

MEGINT KECSKEMÉTHY.

A „Magyar Hírlap” munkatársának találkozósa.

Bevándorló keddi számában adtuk a „Magyar Hírlap” egyik munkatársának találkozását Kecskeméthy Győzővel, a nagy hírre kezdődött budapesti sikkasztóval. Genuában találkozott vele s adjuk most a vele folytatott beszélgetésnek második részét:

Amikor a Kecskeméthy fiaeskája kis öklével megfenyegetett — írja a „Magyar Hírlap”-ban — és Victor d'Aegry könyes szemmel és színészi pózzal szólt hozzám arról, hogy a gyermekének nem szabad megtudnia soha semmit az „multjáról, azt hittem, hogy immár én se fogok megtudni semmit sem ettől az érdekes embertől. De Kecskeméthy hamarosan legyőzte felindulását és beszélni kezdett:

— Az ebédig van még egy kis időnk; ezalatt elmondok neked egyet-mást. Ki tudja, találkozunk-e még valamikor az életben? Te éjjelkor elutazol és én reggel szintén elhagyom ezt a várost. Talán magam se tudom, hogy hova megyek; hiszen hét év óta bolyongok minden terv, minden cél nélkül.

— De hiszen a te dolgod elévült már! — vágta én a szavába; — miért nem megy haza?

— Elévült? — kacagott keserűen. — S miért nem megyek haza? ... Hát még kérdeheted. Milliő veszély leselkedik rém ott azon a helyen, amely minden gondolatot, minden érzésem. A honvágy uralja nappalimat, éjszakaiamat, egész valómat. Ha magamban állnék, tudnám, mit cselekedjem. De az asszony nem tud semmiről és ha haza akarnék menni, előbb rákellene szánom magamat arra, hogy neki mindent elmondjak. Otthon, még ha semmi baj se érné, elmondanék neki mások és elképzelheted, hogy ez mivel járna.

— Nem értem ezt az egész nagy szentimentalizmust! — vetettem ellent én.

— Rémgények hősei beszélnek így ...

— Amikor pedig te más vallomásokat szeretnél hallani tőlem. Mondjam el, ugy-e, hogy mi lett a sikkasztott pénzrel? megvan-e még, elpredáltam-e már?

Az arca olyan különös volt ebben a perczen. A rossz embereket képzeltem mindig ilyeneknek. Az ajkai szögletében ezinikus mosoly; a homlok ráncbaszedve, a szem fűkészen te kint. Néhány percig így állt melletttem; azután a vállamra tette a kezét és így szólt:

— Legyen hát, vallam fogok neked! ...

De ebben a pillanatban visszatért a szobába a felesége és a fia és feltálaták az ebédet. A füeska hozzám jött, kezét nyújtotta és ritka értelmiséggel szólott:

— Már nem haragszom rád!

Kecskeméthy észrevette, hogy a váratlan fordulat elkedvetlenített; megnyugtatót hát:

— Ebéd után elmegyünk valamelyik kávéházba. Akarod?

— Amint parancsolod! — szóltam én és nekifogtunk az ebédnek ...

— Ugy emlékszem reá, mintha teg-

nap történt volna; de nem is csoda, hiszen hét év alatt annyiszor gondoltam vissza erre a dologra. November 14-én utaztam el Pestről. Milyen körülmények között, azt hadd hallgassam el. Elégdj meg annyival, hogy másnap Milánóban voltam. A két nap alatt alig ettem mást száraz kenyérnél.

A kupé sarkába huzódva lestem, hogy mikor jutunk át a határon és hogy nem ér-e valami baj közbeeső állomásokon. Folytonos rejtégesben érkeztem este kilenc órakor Milánóba. Felgyűrtem a kabátom gallérját és kiszálltam a kupéból. Ugy terveztem, hogy az éjszakát Milánóban töltöm. Amint a Perrona léptem, a hátam mögött hirtelen felhangzott ez a megjegyzés:

— Nini, Kecskeméthy.

Ijedten fordultam hátra és egy jószágjáró pillantottam meg, aki két társával ugyanarról a vonatról szállott le, melyről az imént én szálltam le. Biztosra vettem, hogy engem követnek. A zsembem nyultam és megragadtam a revolveremet. El voltam határozva arra, hogy ha elfognak, agyonlövöm magam. Megálltam és vártam, hogy mi következik. Az én egyetemi ismerősöm azonban rám sem hederített többé, hanem a kijárat felé sietett. Utána mentem és láttam, amint társaival kocsira ült és a város felé elhajtott. Én visszasiettem a pályaudvarra és volt még annyi időm, hogy egy Venti-migliói szülő jegyet váltsak és elérjem azt a vonatot, amelylyel Milánóig jöttem és pár perc múlva volt induló-ban Génua felé. Éjjel táján érkeztem oda. Nem volt semmi csomagom és nem mertem szállodában megszállani. Vagy egy óra hosszat bolyongtam az utcákon, míg végre teljesen elesigáztam, fáradtan, kimerülten kocsiba ültem. Azt mondtam a kocsisnak, hogy vigyen el, ahova akar. Egyenesen egy rossz-hírű ház elé vitt. Bebotorkáltam; a le-buj üres volt egészen, szomorúan ültek egymás mellett a rikító ruhás leányok. Leültem közéjük és hamarosan megtudtam, hogy van közöttük egy magyar leány. Teresinek hívták és őt ültettem az asztalomhoz, amikor alambort hozattam. Sokáig elbeszélgettem a leánnyal, akit végül megkérdeztem, hogy miképpen juthatnék át az afrikai partokra. Persze azzal felelt, hogy van rendes hajójárat.

— Nekem nem az kell! — mondtam én. — Nincs időm, hogy bevéjjam ezt az alkalmatosságot.

Erre a leány elmondotta, hogy vitor-lás bárkások között bizonyára találak olyan embert, aki megteszi velem a nagy utat. Még az éjjel lementem a kikötőbe és találtam is bárkást, aki az utra jó pénzért vállalkozott. Hajnalban utra kelünk, de alig jutottunk ki a nyiteltengerre, amikor az én bárkásom néhány izgatott szót váltott két társával; azután letette az evezőt és odakereült mellém. Alig értettem, hogy mit mondtott. De a szavaiól kiéreztem a fenyegetést. Egy pillanat alatt tisztá-ban voltam azzal, hogy itt a revolverem-mel nem fogok elintézhetni semmit. Egy csomó bankót vettem hát elő és ezt odaadtam a bárkásnak. Azután azt mondtam neki, hogy meggondoljam a dolgot; vigyenek el inkább Korzika szigetére. Dél volt, amikor Calvi kikötőjébe értünk. Ott elbucstam a bárkástól és most már kocsin folytattam utamat. Este Ajaccio-ban voltam már. Itt meghuztam magam másnap regge-lig; közben folyton érdeklődve, hogy innen már most hogy juthatok tovább. Másnap reggelre megjött az alkalmatosság; egy kereskedelmi hajóra szálltam. Ez a hajó Brazília felé tartott. Ez is összevágott terveimmel, mert Rio de Janeiro-ban két ismerősöm is volt, közülök az egyik épp olyan barátom, aki a sikkasztás tervének kieszakölésében aktív részt vett. Folyton levelezésben voltam vele. Azóta megtudtam, hogy Béczy mennyire a nyomomban volt akkor. Még a hajónk utját is keresztezte. De szerencsére nem férközhetett hoz-

zám. Egy hónap multán Braziliában voltam. Hogy otthon mi történt közben, arról persze sejtelmem se lehetett. Csak egy év múlva tudtam meg, hogy milyen kavardóság támadt a szökésem nyomán és hogy még Rio de Janeiro-ban is keresett Béczy. Hol voltam én már akkor ...

— És azóta járom a világot, én az újkor bolyongó zsidója. Lesz-e megnyugvásom valamikor? ...

KÁRTYÁN ELUSZOTT.

Magyar milliő osztrák zsebben.

Egy budapesti laptársunk írja: A duszagdag osztrák főuraknak legkedvesebb és leglátogatottabb klubja ez idő szerint a bécsi automobil-klub, amelynek pazar fényével s ragyogó elegánciával berendezett helyiségei a Kärtner-Ring 10. számú palotában vannak. Csak nagyon kevesen, és ugyszól-ván kiválasztott emberek fordulnak meg ebben a palotában, ahol oly könnyen lökik el maguktól hercegek, bárók és grófok az ezreket, mint amilyen hanyagul dobja félre az ember a ki-gégett cigarettáját. Szédületes kártya-játékok folynak itt nap-nap mellett, de a borotvált, finom arczok rideg nyugalmá sohasem árulja el, százezrek usztak-e el a kártyán, avagy milliők.

Most azonban mégis szenzációja van a bécsi automobil-klubnak, olyan arányú, amelyről nemcsak a klub tagjai suttognak kissé kipirultan, hanem más hasonló, zártkörű társaságok sem beszélnek egyébről, mint a kártneringi palotában történt óriási kártyaveszte-ségről. Bennünket ez a veszteg any-nyiban érdekel közelebbről, mert a veszteg egy duszagdag magyar ember: Baruch Elemér, aki egyike volt azoknak a szerencés halandóknak, akik beju-tottak a klub kényes és előkelő társasá-gába. Az automobil-klub vezérnöke ugyanis: gróf Rottingpersung Gusztáv, elnöke: herceg SolmsBraunfeld Sándor és alelnöke: gróf Schönborn-Budheim Károly.

Baruch Elemér ebben a kényes és finom társaságban félmilliő koronát vesztett. Gyakran megfordult az automobill-klubban, kártyázott is, de vagy kedvezett neki a szerencse, vagy csak kisebb veszteségei voltak. A minap az játék minden boszorkánysága, fordula-ta, ötletessége a partnerének kedvezett, Baruch Elemér izgatottan játszott, s a szédületes pártinek az lett a vége, hogy a gazdag magyar félmilliő koronája osztrák zsebbe vándorolt.

Baruch Elemér egyébként gyakran fordul meg az osztrák eszárvárosban. Bécsből is nősült tavaly, egy duszagdag bécsi nagykereskedő leányát vette feleségül. Vagyonát házassága jelentéke-nyen meggyarapította, miután ő maga is milliomos volt. Atyja, Baruch Jeremiás, néhány évvel ezelőtt halt meg s több milliőt kitevő vagyonát gyerekei re hagyta. Az öreg Baruch országosan ismert gabonakereskedő volt Erdélyben. Egy időben hadseregszállítások-al is foglalkozott s ennek kapcsán egy hírhedt politikai ügybe is belekevere-dett, amikor gyakran említették a ne-vét egy előkelő magyar politikus nevé-vel együtt. Az ügyet mindenki elfeled-te, Baruch Jeremiás nyugodtan halt meg, örökösei nyugodtan osztozkodtak a milliőkon, míg most Baruch Elemér nyugodtan eljátszotta milliő egy ré-szét. Nyilván maradt még neki elég.

BÜDÖS A DOHÁNYA.

Jelenet a szalontai vasúti állomáson.

A szalontai állomáson vásáros magyarok vártak a váradi vonatra. Ember ember hátán a piczi Perronon. A pénztár ablakánál törte magát a sok szűr meg szumány a jegyért. A keskeny izzasztóban öklözték, gyomrozták egymást az emberek, ahogy a sorukra vártak. Mert hát ilyenkor még a protek-czió sem ér valami sokat, hacsak vélet-

lenül olyan ur nem kerül elő, mint épen most is a járási baromorvos, aki nek nem igen kell tülekedni a jegyért, az első szóra kiadják az ablakon. Amit azután szó nélkül nem lehet hagyni se-hogy.

— No níz, aztán mivel fizet többet ez a lótechnikus, hogy ugy keresik a kedvét?

Hát bizony lassan megy a munka. Nem is kicsi sor az, elszedegetni, meg-olvasgatni, kipróbálgatni, élére rakos-gatni a tenger sok apró pénz, meg aztán hamarosan megválogatni, lebillo-gozni, kiadogatni a temételen jegyet. Isten ucsese, jó felőrája gyomrozták már az öreg Illést, a csengődi szá-madót, míg valahára nagy nekifohász-kással a pénztár ablakára könyököl-he-tett:

— Negyven krajczárirt egy jegyet Váradra.

Aztán valami borzasztó nagyot szip-pant a kurta pipából. Egész kis felhőt fuj be az ablakon a hivatalszobába, a hol a sürgőnymasina berreg. A pénz-táros fujt, tüszögött, krakogott, két öklével törölgetve a szemét, aztán hara-gosan rácsattant az örege:

— A fene hogy egye meg. Ne köpje rám azt a büdös füstöt.

Illés nagy méltatlankodva rántott egyet a tarisznyája szíján. A képét el-öntötte a piros láng:

— Büdös? ... Mán hogy az én dohá-nyom büdös? Hát csak legyik büdös. EZ IS CSAK OLYAN ÁLLAMI, MINT AZ UR ...

KRAJNYÁK JÁNOS

Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmoder-nebbül berendezett szalonját ajánlja hon-fitársai pártfogásába. Pompásnál pom-pásabb italok, tizes magyar borok, kitű-nő szivarok, billiárd, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

.: Megnyilt .:

a legnagyobb magyar gyógyszerár

UNIONTOWN, PA. — 21 BROADWAY.

Kapható mindenféle hazai gyógyszer, arczkrém, bajuszpedró, sósborszesz, Superlin (Zacherlin) fuvoval stb. Ugy ó-ha-zal, mint itteni receptek szakszereien el-készítetnek.

Postai megrendelések pontosan eszkö-zöltetnek.

Beszélünk: magyarul, angolul, németül, tótul s a többi szláv nyelveken.

Pontos cím:

R. A. OLESHÁK

UNIONTOWN, PA., — 21 BROADWAY.

UJ GAZDAI UJ RENDI

— Elsőrendű magyar szakácsné —

Mrs. BATHORY

PITTSBURGH

az egyetlen szűpen berendezett magyar ÉTTEREM és KÁVÉHAZ a

LITTLE HUNGARY,

ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgá-lásra talál.

911 FIFTH AVENUE

VAJDA és ZNAMENÁK, tulajdonosok.

LEGJOBB, LEGOLCSÓBB

hazai regény és imakönyvek, hangszerek és kották, valamint mindennemű hazai importált árucikkeket Falkenstein Somá-nál szereshetők be.

— Irjon árjegyzékért. —

FALKENSTEIN SOMA,

a „Bevándorló” new yorki megbízottja.

314—316 E. 9th St., 1. floor. New York.

MOLNÁR KÁROLY

Cleveland, O. 2747 E. 79. st. alatti legmoder-nebbül berendezett szalonját ajánlja hon-fitársai pártfogásába. Pompásnál pom-pásabb italok, tizes magyar borok, kitű-nő szivarok, billiárd, kuglizó, stb. állanak a közönség rendelkezésére.

EUROPÁI GYÓGYINTÉZET

Bármily régi betegségben is szenved s ha orvosi eddig hiába gyógy-kezték, for-duljon biza-lommal hoz-zánk. A mi e u r o p a i gyógyinté-ze-tünkben min-dennemű be-teszések gyo-rsan és sikeres-kezeltetnek.

ORVOSI TANÁCSOT INGYEN ADUNK. Rendelő-órak hétfő-zenapon veszel 9 órától est 8 óráig; ünnepnap délelőtti 10 órától délután 3 óráig.

EUROPAN MED. AL. INSTITUTE

402 GRAND ST. PITTSBURG, PA.

MAGYAR FONOGRAF ÜZLET. 280 BOWERY, NEW YORK CITY. Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb éneklo gépeknek. A LEGKIVÁLÓBB ÉS LEGVALTOZATOSABB MAGYAR DALOKKAL. — Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfelé. — Magyar dalok darabja 35 cent. — MEGBIZHATÓ MAGYAR ÜZLET. — Magyar levelekre magyarul válaszolnak. ENT PRPRIE LIGHT CO., 280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK A Keleti Bank. 182-184 BROADWAY, fők a Bowery és Grand street sarkán, NEW YORK. Tőke és felesleg \$1,850,000. R. W. JONES, Jr. elnök. LUDWIG NISSEN, ERSKINE HEWITT, CARLES J. DAY alelnökök. GED W. ADAMS, pénztáros. NELSON G. AYRES, első alelnök. R. B. ESTABROOK, helyettes pénztáros. LEOPOLD FRIEDRICH, a külföldi osztály vezetője. CZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZEKÖTTETÉSRE. KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK. UTAZÓK SZÁMÁRA HITELLEVELEKET FOLYOSITUNK. IMPORTÁLÓ KERESKEDŐKNEK ÜZLETI HITELT BIZOSITUNK. VESZÜNK ÉS ELADUNK MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÉRTÉKPAPIROKAT.

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Írta: Gárdonyi Géza.

(Tizenhatodik folytatás.)

Vajon nem éppen Török Bálint vágta azt orra?

XVII.

Gergely most volt életében először Budán.

A sok torony, a magas falak, a pesti oldalra hajló fás, lombos királyi kert, mindez álomszerű újdonság volt neki. — Hát ez a Mátyás király volt lakóhelye? Itt lakott Lajos király? és itt lakik, ezt látja mindig, az ő kis Évája?

A kapun alabárdos őr állott, de a fejét se mozdította Gergely felé.

Gergely kérdés nélkül haladt fel az uton. Fölbámult a királyi udvarba, az udvaron kerekelt nagy márvány-vizmedenczére. Aztán a Szent György-téren állt meg. Figyelmezt a nagy, füstös, összevisszahányt ágyugarmada kötötte le.

— Jónapot, vitéz ur, — szólott egy ott álló őrkatonának, — ugy-e, ez német zsákmány?

— Az, — felelte büszkén a katona.

Gergely újra a nagy ágyura bámult. Volt közöttük három is akkora, hogy husz ökrök se tudta volna őket megmozdítani.

— És a sok ágyu büzlött még a puskaportól.

— Vitéz ur, — szólott ismét Gergely, — ismeri-e az öreg Ceceyt, a fakezűt? — Hogyne ismerném.

— Hol lakik?

— Amarra le, — szólott a katona a fejével északra intve. — A Szent János-utczában.

— Nem tudom ám én itt az utcákat. — Hát csak eredj öcskös egyenesen, aztán kerézködjél. Egy kis zöld házban lakik. A kapu fölött ijj lögg. Hjas lakik ottan.

— Szagittárius?

— Az. Gergely még egy pillantást vetett az ágyura, aztán az öreg szürkével elköszögött.

XVIII.

Sok kérdésködés és mutogatás után rátalált végre a Szent János-utczára, és abban egy kis zöldre festett egyemeletes háziköze.

A házikön mindössze öt ablak látszott. Három az emeleten, és kettő a földszinten. Középett egy szobajányi kapu volt a bejárat. A fölött lógott a nagy vörös bader ijj. Jelezte, hogy ott ilyen mesterségek lakik.

Ceceyk az emeleten laktak, s Gergely ahogy benyitott, az öreg urat reggeli köntösben, papucsban találta, a mint egy hosszonyelű légykapóval az almárium oldalán csattogott.

— Ne, kutyta! — mondotta akkorát csattintva, mint a puskalövés.

Aztán, hogy lépéseket hallott, így folytatta:

— Nincs ennél bátrabb állat a világon. Itt ütöm-vezem őket egymás személtárára, aztán ahelyett, hogy meneküljen, még ráül a szakállamra. Né kutyta!

— És a légykapó a levegőben suhant egyet.

— Édes apám, — szólott Gergely mosolyogva, — jó reggelt!

— Az öreg csak erre a hangra fordult meg.

— Nini! Gergely fiam! — szólott tágira mosolyve öreg szeméit. — Te vagy az, lekém?

— Még az álla is leesett bámulatában. Gergely maga is esodálatosnak érezte, hogy itt van, de mégis várta, hogy megöleljék, megcsókolják, mint otthon szokták Keresztiesen.

A szóra az asszony is kilépett a szomszéd szobából.

Az is épp úgy meghökken, és épp úgy elbámult.

— Hogyan jöttél? — kérdezte. — Mi hozott ide, fiam?

— S ő mégis megcsókolta, megsimogatta a haját.

De mikor mintha melegebben csókolt volna meg.

Gergelynek csak éppen árnyékként átröpögő gondolata volt ez; inkább érzés, mint gondolat.

— Nem egyébrét jöttem, — felelte Gergely, — csak hogy térnék vissza Keresztésre.

— Ohó, — felelte az öreg.

Mintha azt mondta volna: micsoda ostoba beszéd ez!

— Láttam a török hadat, — beszélt

tovább Gergely. — Azok ám elfoglalták Budát.

— Ohó, — szólott még erősebben Cecey.

Mintha azt mondta volna: ez még nagyobb ostobaság!

Az asszony is úgy nézett a fiura, olyan szánaokozó arccal, mint ahogy az együgyűekre szokás nézni, akik a maguk kis eszével boldonságot gondolnak.

— Éhes vagy-e, lekém? — kérdezte a fiu vállára téve a kezét. — Talán nem is aludtál?

Gergely igent is, meg nemet is bólintott. Félszemmel a nyitott ajtóra pillantgatott, s közben az asztalon levő sakkáblára bámult.

— Viczuskat várod, ugy-e, — szólott az asszony az urára pillantva. — Nincs itthon, fiam. Nem is jár haza. Bent van a királynénál, csak néha szokhatik meg. Akkor is hintón jön, udvari laljtárral, azám!

S hogy a szobán át élénk sustorgás hallatszik, összecsapta a kezét:

— Jézus Mária! Fut a tejem!

Gergely arra várt, hogy Cecey folytatja a Viczáról való beszédét, azonban az öreg csak ült, pislogott és hallgatott.

— Hol van a tisztelendő ur? — kérdezte nyomott szívvel Gergely.

— Temet, — felelte Cecey. — Összeállt egynehány barátal temetni.

— Németet?

— Persze, hogy németet, Mióta háboru van, mindennap kijár temetni. Erdemes is a németet temetni!

— És nem löttek rá?

— Fehér ingben vannak. Az ilyen nem lövik.

— Én még sok temetetlent láttam.

— Elhiszem, öcsém. Vágtunk eleget.

Az öcsém szó megint kellemetlenül érintette Gergelyt, de már nem állhatott tovább: Viczára fordította a beszédet:

— Most is a királynénál van?

— Ott, — felelte az öreg.

Fölkelt és végigsétált a szobában. Az arca eközben valami komoly és méltóságos kifejezést öltött. Aztán nekifogott és elmagyarázta, hogy a kis Viczát György barát elvitte a minap a királynéhez, s bemutatva a várkertben. A csecsemő királyfi egyszerre rámosolyodott a Viczára, s feléje nyújtogatta a kezét. Vicza se volt rest, az ölébe kapta, mint otthon a parasztyereket szokás, és meghintázta a levegőben minden tisztelöt nélkül. Még azt is mondta neki: Te kis muja! — Ettől a naptól kezdve maga mellé szerette a királyné, és most már hálni se ereszté haza.

Gergely eleinte csak érdeklődve, de aztán ragyogó szemmel hallgatta az öreget. Kissé fureslátta, hogy az itt-ott méltóságos arccal ölt, és hüvösen pillantott órá. Végül megint elkomolyodott.

— No mi lelt, — szólott az öreg. — Miért nézel olyan ostobán?

— Álmos vagyok, — felelte Gergely, alig bírván visszatartani a könnyeit.

Mert most már átértette, hogy a kis Éva nem lesz az ő felesége soha.

XIX.

Az osztrák el akarta foglalni Budavárát. A királyné oda is engedte volna, de a magyar uraknak nem volt szájuk ize szerint való gondolati, hogy Mátyás palotájában osztrák tanýázzon.

Segítségül hívták a törököt és védekeztek. Mikorra a török segítség előhada megérkezett, már akkor fogyadozott a német, s mikorra a szultán is megérkezett roppant táborával, Roggendorfnak a hada szét volt verve.

A barát (csak így nevezték a híres Martinuzzi Györgyöt) négyszáz német rabot vitt üdvözletül a szultán elé.

Vele ment Török Bálint és a galamb-ösz Petrovich Péter.

A szultán Cserepesen volt, egy állomásnyira Budától. Az urakat toronyos és tornáozos selyemsátorában fogadta kegyesen. Mind a hármat ismerte már a nevérl. A barától tudta, hogy az ő fejével gondolkodik az egész magyar nemzet. Török Bálintot meg abból az időből ismerte, mikor Bécs városára akarta kitűzni a féléholdas lobogót. Balint ur akkor lekasabolta Kászon háját a seregével együtt, és úgy emlegették a törökök, mint a tüzes ördögöt.

Az öreg Petrovichról már előre megmagyarázta a tolmács, hogy rokona a csecsemőkirálynak, és hogy ő volt, aki 1514-ben Dózsa Györgyöt letaszította a lováról és rabul ejtette.

A három urat bevezették a sátorba. Mind a hárman meghajoltak. Aztán, hogy a szultán eléjük lépett és a kezét nyújtotta, a barát is lépett egyet és megcsókolta a szultán kezét. Az öreg

Petrovich is kezét csókolt.

Török Bálint kézesök helyett ismét meghajolt és elhalványodott arccal, de azért büszkén nézett a szultánra.

No, ez nagy gorombaság volt. A barátban fázott még a csont is. Ha ezt tudta volna, egy szóval sem erőltette volna Bálint urat, hogy eljőjön.

A szultán látva, hogy Török Bálint nem csókol kezét, mint a többiek, szépen feltette a kezét Bálintnak a vállára, és megölelte.

Mindez olyan természetes egyszerűséggel történt, mintha így rendezték volna.

A sátorban ott volt a két fiatal szultáni is. Nyájasan szorítottak kezét a magyar urakkal. Bizonyosan előre megoktatták őket, hogy így tegyenek. Aztán megint az apjuk mögé állottak, s Török Bálintra függesztették a tekintetüket.

Hát lehetett is öt nézni. Micsoda hatalmas alak! Ahogy ott áll a vágott-ujj, vörös selyematlasz öltözetében, minden más méltóság elhívtányodik mellette.

A szultán vén birkaszeme is gyarkrabban fordult Török Bálintra, mint az előtte hajlongó barátára, aki körmönfont latin orációban jelentette, hogy a német veszedele el van hártva, és hogy a magyar nemzet boldog, mikor ilyen hatalmas pártfogó szárnyát érzi maga fölött.

A tolmács Szulejman pasa volt, egy beteges, sovány öreg ur, aki surján legény korában került a magyar földről a törökök közé, és mind a két nyelvet hibátlanul beszélte.

Mondatról-mondatra fordította a barát beszédét.

A szultán bólogatott. Aztán hogy a beszéd egy mély meghajlással véget ért, a szultán egyszerűen így felelt: — Jól van. Azért is jöttem, mert János király barátom volt. Az ő népét is magaménak tekintem. Az országba vissza kell térnie a békeségnek. A magyar nemzet ezután nyugodtan alhatik; az én kardom fog fölötte örködni.

A barát a boldogság kifejezésével hajolt meg. Az öreg Petrovich könyecspet törölt el a szemében. Csupán Török Bálint nézett komoran maga elé.

— Hát most megézzük a rabokat, — mondotta a szultán.

Lóra ült, és a magyar urak kíséretében lassu lépést végiglovagolt a rabok során. Ott álltak és térdeltek azok két hosszú sorban a homokon, közel a Dunához.

A szultán jobbján a barát lovagolt, balfelöl Szulejman pasa. Néha azonban a szultán hátra is fordult, és hol Petrovichhoz, hol Török Bálinthoz, hol a fiaihoz szólott.

A rabok mindnyájan leborultak a szultán előtt. Egyik-másik esdeklően emelte fejéje meglánczolt két kezét.

— Rongy, zsoldos nép, — mondotta a szultán, — de erős testalkatnak.

— Voltak erősebbek is, — jegyezte meg Török Bálint, hogy a szultán hozzája fordult. — Volt egynehány száz, de azok nincsenek itt.

S hogy erre a szultán kérdő tekintettel nézett rája, Bálint ur nyugodtan így felelt: — Azokat levágtam.

Visszatértek a sátorhoz. A szultán nem ment be, hát tábori széket hoztak elő, de a küldöttségnek nem hoztak széket, sem a szultániaknak.

— Mi történjék a rabokkal? — kérdezte Amháth pasa.

— Le kell őket fejezni, — felelte a szultán olyan közömbösen, mintha azt mondta volna: keféljétek meg a kaftánomat.

Azután leült a sátorra elé egy aranyos himzésű párnára. Melléje állott két pávatoll-legyzés szolgál, s ezuttal nem a pompa kedvéért, hanem valóban a legyek miatt. Mert augusztus végén volt az idő, és a táborral a legyek miáriárdja utazott.

A szultán mellett ott állott a két fia is. Előtte levett süveggel a magyar urak.

A szultán egy perczig maga elé nézett, aztán Török Bálinthoz fordult, és így szólott: — Valami pap esett rabul az uton.

A te vármegyéből való. Talán ismered?

Török Bálint megértette a szultánt, de azért meghallgatta a tolmácsot is. És magyarul felelte: — Az én vármegyéimből való papokat mind nem ismerem. Van a birto-kaimon egynehány száz mindenféle hitű. De lehet, hogy a rabot ismerem.

— Hozzátok ide, — parancsolá a szultán.

— És a szemöldökét felholdazva, unalommal nézett maga elé.

A dunapartról felhallatszott a feje-

zés zaja. Kiáltások, könyörgések. És ez összevegyült a tábor zajgásával.

Két ember hozott azután futva egy lepedőbe burkolt alakot.

Lefekették a földre a szultán előtt, és levonták a fejéről a lepedőt.

— Ismered? — kérdezte a szultán féldalalt nézve Török Bálintra.

— Hogyne ismerném, — felelte megrendülve Török Bálint, — hiszen ez az én papom!

— És körülnézett a jelenlevőkön, mintha magyarázatot várna.

De a török méltóságok arca hideg volt. Csak fagyosan rámeredő fekete szemekkel találkoztak.

— Valami baleset történt velem, — szólott aztán a szultán. — Már akkor is beteg volt, mikor a táboromba hozták. Tenessétek el tisztességesen, — szólott a szolgálkhoz fordulva, — a keresztény vallás szertartásai szerint.

Azután ezüst tálcán frissítőket hoztak körül. Valami narancsléből és rózsavízből készült ital volt az, jeges és illatos.

A szultán nyájás mosolylyal kínálta meg vele elsőnek Török Bálintot.

XX.

Gergelynek egy kis udvari szobában ágyat vetett Ceceyné.

A fiamnak nem annyira az ágy esett jól, mint inkább az, hogy egyedül maradhatott a bánatával.

Hogy a királyné megszerette az ő kis Évjáját, ezen ő nem esodálkozott. Az ő véleménye szerint nincs a világon szeretetreméltóbb teremés Évánál. Neki ez az állapot akkor kezdett fájni, mikor látta, hogy Ceceyék a Viczuka helyzetét valami méltóságosnak tartják. Viczuka a királyi udvarba emelkedett, ahol csak hercegek, meg az ország nagyjai forognak. Hogyan lépjen fel hozzá most már egy ilyen semmi kis ember, akinek se vagyona, se neve, sem érdeme nincsen.

Ledől a fal mellett álló kopott medvebőrleczára, és a karjára fektette köntölt eszö orczáját.

Jó tulajdonsága az a szomorúságnak, hogy el is altatja az embert, meg is vigasztalja mindenféle kedvező álommal.

Gergely jó fél napot aludt a medvebőrön, és mosolyogva ébredt fel utána.

Csodálkozva nézett a kis szoba falára, a falon függő ferdelábu Szent Imreképre, aztán elkomorodott. Arczát a két tenyerébe fektetve rákönyökölt a térdére. A fejében sötét örvénylés forgatta egymásba a két nap történetét. A nagy török tábor, az elfogás, a pap halála, a menekülés, a budai vár, az ő kis feleségének elröppenése, a mostoha-szülök színeváltozása, — mindez egymásba kavargva örvénylett az elméjében. Aztán a lóra gondolt, a vén szürkére, hogy adtak-e neki enni-inni? Hogyan fog ő azon megint hazaballagni Somogyvárra? Mit felel, ha kérdik, hogy hol a mester? Ki fogja őket tanítani ezután? Bizonyosan Tinóly Sebestyén, a rokkantkezű lautos.

Fölkelt és megrázkódott, mint aki rossz álomnak a nyúgeiből akar kibontakozni. Aztán átment Ceceyékhez.

— Édes anyám, — mondotta az asszonynak, — én csak azért jöttem, hogy meghérlejem a török veszedelmet. Most már visszamegyek.

Az asszony az ablaknál ült, és arany-czérnával gyoledarabot szegett. A nők akkoriban ilyen aranyozott inggal-lért hordtak. A leányának varrta.

— Hova sietnél? — felelte, hiszen még nem is beszélgettünk. Az uram nincs itthon. Ő is akar talán szólanival vedel. Hát Bálint urnál voltál-e már?

— Nem, — felelte a diák, — nem is megyek hozzá. Csak úgy ugrottam el hazulról, hogy nem is mondtam, hová megyek.

— Hát az öreg papunknál?

— Hol lakik?

— Itt velünk, hát hol lakna másutt?

De most ő sincs itthon. Temet.

— Még mindig civakodnak?

— Most még többet, mint azelőtt.

Most ő a Ferdinánd-párti, az uram

meg a János-párti.

— Mondja meg neki kigyelmed, hogy tiszteltem.

Szándékosan nem szólította anyának.

Az asszony egyet fordított a varráson, és rövid hallgatás után így szólott: — Hát akkor nem tartóztatlak, Gergely fiam, csak éppen egy kis ebédet kínálalak meg. Félretettem neked. Nem akartalak zavarni a nyugvásodban.

Gergely lehajította a fejét. Bizonyosan azon gondolkodott, hogy elfogadja-e az ebédet? Végre is arra gondolt, hogy hátha megbántja őket: elfogadta.

Az asszony sáruga bőrbroszt vetett az asztalra, és hidegsültet hozott be, meg bort is tett meléje.

Eközben Bálint pap is hazaérkezett. Eddig csak az est vetette haza az irgalmasság munkájából, ma korábban jött mert a hőség és a munka elfárasztotta.

A sarkában lépett be Cecey.

Gergely kezét csókolt a papnak, aztán, hogy az visszatolta az asztalhoz,

HUNFALVY HUGÓ
Hítes ügyvéd és jogtanácsos,
— közjegyzői hivatal. —
Iroda a főpostával szemben.
231 BROADWAY New York City.

PÁRTOS PATIKÁJA
IGAZI MAGYAR GYÓGYSZERTÁR
160 Második Avenue, 10-ik utca sarkán,
NEW YORK.
Telefonszám: 4288 Orchard.
Orvosságokat magyarországi módszer szerint készít. —
P Á R T O S C R E A M
Egy tudományos arczbőrlejtő, táplálja az arczbőrt s megakadályozza a ránczok és vonások képződését.
35 centes, 65 centes és 1 dolláros üvegekben.
Lillomszappan, szőfűszes elleni porok, hajszőkítők a legnagyobb választékban.
POSTA UTJÁN IS MEGRENDELHETŐ.
Sérvkötők és sebészeti szerek jutányosan kaphatók.

VIOLET ARCCREAM
Májfolt, szeplő ellen legjobb a világon. Többször arczbőr ad. Ára 50 cent.
GLADIATOR
legjobb haj- és hajszőkeztető szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett bár-hová megküldi a feltaláló:
Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED
békébiróhoz,
15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J.,
aki tanácsot, segítséggel látja el.
MAGYAR, NÉMLT, TÖT, LENGYEL stb.
TOLMÁCS MINDIG KÉZNEL.

A NAP
A magyar újságírás szenzációja, Magyarország legújgittenebb és legérdekeltebb lapja.
Felolós szerkesztője: Eraun Sándor.
Politikai íromkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kulmár Antal.
A NAP a 48-as eszmény leghebb kitonája s a 67-es politika legérdekeltebb ültője.
A NAP nemcsak a legkittőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS.
Előfizetés Amerika területére egész évre \$6.—
Félévre \$3.50
Negyedévre \$2.25
Külföldi iraszközlő díjával.
A NAP kiadóhivatala:
Budapest, VIII. ker., Rósk Szilárd-ú. 9. sz.

Fényképezési Múterem
Ha ezen hirdetését kívánja s h e l o z z a minden tuczt kép után kap INGYEN egy életnagyságu képet A legjobb felvételék. VÁSÁRNAP IS NYITVA
S. ROBINSON
Fényképező
1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS
passaici pénzküldő budapesti irodája
IV., Sütö-utca 6. szám alatt van.
Irodavezető: RIZSAK JÁNOS.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ
MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTOINTÉZETE
127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J.
PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-házába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője.
Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és teleknyvi ügyekben pontosággal járok el.
Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el.
Az utasokat személyesen elbisérem a hajóhoz. Utbárgoztatást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok.
FIÓKZULETEK:
ALPHA, N. J. PHILLIPSBURG, N. J.
WHARTON, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

evés közben feleltetett a kérdéseire. — Hogy megnőttél! — mondotta a pap. — Emberről ember vagy. Pedig mintha csak tegnap szakadtál volna el tőlünk!

— És a szobában körülpillantva, kérdezte: — Hol a Vicza?

— A palotában, — felelte Cecey. A pap tekintete magyarázatot kért. Cecey mentegődözve felelt:

— A királyné nagyon megszerette. Nem eresztí?

— Mióta?

— Egynehány napja.

— Csak nem a gyerek mellett van? — hökkent fel a pap.

— Mellette van, — felelte Cecey. — Csak nem gondolod, hogy pesztonka. Van ott pesztonka elég. A Vicza csak épp hogy ott van, no.

— A te leányod, a Szapolyay fia mellett? — kiáltotta a pap a szinéből kikelve.

Cecey nyugtalanul baktatott végig a szobában.

— Hát mi van abban? — felelte megfordulva. — Nem te mondtad-e, hogy inkább a magyar, ha kutya is, mint a német, ha angyal is.

— De hogy a te leányod ringatja a Szapolyay fiát, — szölt a pap a haragtól kivörösödve.

S hírtelen felesatlanva, éktelen dühvel ordított Ceceyre:

— Hát így meglágyul az ember esze, ha megvénül! Hát elfelejtetted-e, hogy annak a gyereknek az apja hóhér volt! Elfelejtetted-e, hogy velem együtt ettél a Dózsa György husából!

S ugy vágta a székét a földhöz, hogy darabokra törött.

Gergely szájából kiesett a falat. Lefutott a lépcsőn, és elvezette a lovát. Elment anélkül, hogy bucsuzott volna.

XXI.

A királyi palota előtt leszállt a lováról, és a kantárnál fogva tartotta.

A palota falán egy helyen óriási napórát pillantott meg. A nap a fellegek mögött járt, és az aranyozott órarud csak halvány árnyékkal mutatta a római IV-et.

Gergely az ablakokra vizsgálódott. Sorra nézte valamennyit: a földszinteket, az emeletiket, aztán a toronyablakokat.

A palota kapuján katonák jártak ki és be. Egy galambosz szakállu, hajlott hátú agg magyar ur két iródeákkal ment be a kapun. Nagy ur lehetett, mert mindenki köszönt neki, ő azonban nem köszönt vissza senkinek. A diákjai tekerescsé göngyölt papirosokat vittek. A posztósvégük szélébe ludtoll volt tűzve; az övükön rézkalamáris lógott. A nap ahogy rájuk tüzött, az árnyékuk is méltóságosan mozgott előre a palota falán.

Azután egy vékonylábú szöke katonát pillantott meg Gergely. Csak a lábát látta, a piros eszímába, piros nadrágba foglalt két lábat, de arról is megismerte, hogy a szigetvári őrségből való. Nagy Bálint a neve.

Zegfordult és a Szentgyörgy-tér felé sietett a lovával. Nem akarta, hogy a Török Bálint emberei közül valaki mepillantsa.

Hanem erefelel megint egy ismerős alakkal találkozott. Egy mozgékony, kis, kerekszakállu ember volt az: Martonfalvai Imre, Török Bálintnak a deákja, sáfárja, hadnagya, szóval, egy mindenképpen hasznos benső embere.

Gergely átugrott a lova tulsó oldalára, hogy az arcát eltakarja ez elől az ember elől, azonban Imre deák, az örökké firkésző, szemes ember meglátta.

— Nini! — kiáltotta, — Gergely öcsém!

Gergely fölig elvörösödött emelte fel a fejét.

— Hogy kerülte te ide? Az urhoz jöttél? Hát ezt a löféjű ökröt hol szedted fel? Hiszen ez nem a mi lovainkból való!

Gergely szeretett volna elsülyedni a kövezet alá, az ökröknek nevezett érdeemes állattal együtt.

Hanem hamar összeszedelőzködött. — Az urhoz jöttem, — mondotta. — Hol van?

— Nem tudom, megjött-e már. A német rabokat kísérte a szultán elé. Haj, de vitéz ember ez a mi urunk! Láttad volna, hogyan verte a németet! Ma egy hete is úgy jött vissza a csatából, hogy egy csurom vér volt a jobbkarja. A királyné az ablakban ült. Ahogy ellovagolt előtte, felmutatta neki a jobbát, a karddal együtt. Nincs otthon marhaveszedelem?

— Nincs, — felelte Gergely.

— Hát az öreg-kutat kitisztították-e

a rabok? — Ki.

— A eséplők nem lopnak? — Nem.

— Az urfiak egészségesek? — Egészségesek.

— És az asszonyunk? — Az is.

— Remetendvaron nem voltál? — Nem.

— Nem tudod, hogy a szénát betakarították-e? — Nem.

— No, — azt mondja a deák, a süveggel legyezve magát, — hát most hova szállsz? Vagy van szállásod? — Nincs.

— Hát gyere énhozám. Valami nagy hírrel jöttél? Vagy levelet hoztál az urnak? — Nem. Csak úgy véletlen formán jöttem el.

— Hát várakozzál itt. Befordulok a palotába. Vagy gyere te is velem ide az udvarra. Aztán hazamegyünk, és átföltözl. Vagy nincs ruhád? No majd lesz. Aztán beszélhetsz az úrral.

Bevezette a diákot az udvarra, és elhelyezte az árnyékban.

Gergely utána nézett a böbeszélő, eleven embernek. Látta, mint szalad fel a széles, vörös márványlépcsőre, aztán azon gondolkodott, hogy ne szökjék-e meg a Bálint ur szédása elől?

Hej, nem lehet az elől megszökni! Hatalmas tekintetével még így messziről is magához horgozza az embert. Aztán igazat kell mondanunk. Meg kell vallani, hogy ők bizony a pappal a legvégbe akarták vetni a török császárt.

Hát megnagyodott abban, hogy ma az ő szegény kieselége nagymosásba kerül, és újra bámulta az ablakokat.

Amint így tekintget, látja, hogy az udvar egy nyílásán a kert fái zöldelnek át. Mi lenne, ha ő oda besurranna?

Csak úgy messziről megnézné az ő kis fűváját. Csak úgy messziről, mert a királynéhoz nem szabad közel menni.

Bizonyos, hogy ők a tulsó, árnyékos részen vannak vagy a kertben, vagy valamelyik ablakban. Megismerné Évát messziről is. Megismerné az ő gyenge, fehér arcát, édesmosolyu maeszkazmet. Intene neki egyet a kalapjával. Aztán fva találgathatná akár egy héti is, hogy Gergely járt-e ott, vagy egy hozzá hasonló fiu, vagy hogy éppen Gergelynek a lelke.

A fal az udvaron tele volt nagy, néhez vasgyűrűkkel, amelyek arra valók, hogy a lovat hozzájuk kössék, akik ott járnak.

Gergely is odakötötte a maga lovát, aztán csendes andalogsággal átvette a katonák között, és beosont abba a sikkatörba, amelyikből a fák lombja kandikált kifelé.

XXII.

Gergely azt gondolta, hogy az a kert bejárata. Nem az volt, csak egy keskeny sikkátor. Egyik oldala magas vasrácsoszat, a másik oldala épület. A Mátyás király tudósai és művészei laktak valamikor azon a részen, azután lengyel papok és szolgák Ulászló idejében, később meg asszonyeselédek.

Gergely azonban minderről nem tudott semmit. Ő csak a rácsot nézte. A rács zöld volt, s a vasrudak vége aranyozott. A lombok néhol áthajoltak a rácsra.

Gergely bebenézett. Néhol kavicsos utat látott, meg egy-egy zöldmázos, eseréptetővel fedett kis kerti épületet. A rácsokon is itt-ott egy-egy vasholló ült; de némelyiknek már csak a lába volt meg. Gergely a lombokon át egynehány rózsaszínű foltot látott. Női ruhák! Gergelynek a szíve lázasan dobogott.

Izgatott kukucskálással ment lejjebb és lejjebb a kerítés mellett, s egy vén hársfa alatt női csoportot pillantott meg.

Böleső körül ültek. Világos rózsaszín ruhába voltak öltözve. Csak egy volt közöttük feketében, egy hosszukás arca, vékonykeztű nő. Annak az arca halvány volt és szomorú. Csak akkor mosolyodott el, mikor lehajolt, és a bölesőbe nézett, de a mosolygása is szomorú volt annak.

Gergely nem látott a bölesőbe. Egy fehérruhás, kövér asszonynak a háta takarta a bölesőt. A kövér asszony hársfa-lombocskát lengetett a böleső fölött.

Gergely ide-oda keresgélte a rácsra, hogy jobban beláthasson. Látta most már, hogy négy nő van összesen a böleső körül, s egy ötdik ott hajladozik egy kehelyalaku nagy márványváza mellett.

A rácszat mentén ahhoz futott le. Csakugyan az ő kis Évája volt. De

hogy megnőtt! Vadgesztenyét szedett a földről kosárba:

— Viczuska, Cziczuska! — szölt be halkan a rácsra.

A leánya husz lépésnyire lehetett. Valami nótát dudolgotott. Az volt az oka, hogy nem hallotta a Gergely szavát.

— Viczuska! Cziczuska! — szölt be ismét Gergely.

A leány felemelte a fejét. Komoly esodálkozással nézett a rács felé.

— Cziczuska! — ismételte Gergely csaknem kacagva, — Cziczus, Viczus, gyere hát ide!

A leány nem láthatta a tamarisz-kusz-lomboktól Gergelyt, de megismerte a hangját.

Jött, mint az özike. Meg-megállva, meg-megiradodva, nagy bámuló szemével még csak nem is pillantva esodálkozásában.

— Én vagyok itt, Viczuska, — szölt Gergely újból.

Akkor a leány ott termett.

— Gergő, — mondotta a kezét összecsapva, — hogyan kerülsz ide?

Az öröm ragyogása áradt el rajta, s a rács nyílásához tette az arcát, hogy Gergely megcsókolja.

Azután mind a ketten fogták a rácsot, egymás keze mellett. A rács hideg volt. A kezük meleg. Az arca is mind a kettőnek kipirult.

A fiu elmondta röviden az odakerülése történetét, s eközben a leány arcát, kezét és ruháját vizsgálta.

Hogy megnőtt, hogy megszépült!

Más talán nem érezte volna szépek a leányt; hiszen abban a korban volt, amelyben csak a kezek, meg a lábak fejlődnek, s az arc valami értelem, a mell még fias, és a haj még rövid, de Gergelynek mindez mégis szép volt. A leány nagy keze tetszett neki, fehérnek és puhának érezte, s hogy a lábára formás cipő simult, oda is vetett egy gyönyörködő pillantást.

— Egy gyűrűt hoztam, — mondotta Gergely, elővonna zsebéből a nagy törő gyűrűt. — Az én jó mestérem hagyta ezt nekem. Én meg odaadom neked, Viczuska.

Vicza a kezébe vette a gyűrűt, és tetszéssel nézte rajta a topáz-féldoldat, gyémánt-csillagokat. Azután beledugta az ujját és nevetett.

— Mekkora gyűrű! — mondotta. — De szép!

— És hogy egy ujjon csak lötyögött a gyűrű, két ujját dugta bele.

— Jó lesz, ha megnövök, — mondotta. — Addig csak legyen nálad.

Aztán gyermekes őszinteséggel mondta hozzá:

— Tudod, majd ha a feleséged leszek. Gergelynek az arca elborult, és a szeme megmedvesedett.

— Nem leszel te az én feleségem, Vicza.

— Nem-e? — kérdezte a leány megütődve.

— Te már csupa királyok, meg hercegek között élsz, nem adnak ilyen kurta embernek, mint én vagyok.

— Oh, hogysisne, — felelte a leány. (Folytatás következik.)

YORKVILLE BOULEVARD
előkélő magyar kávéház a felső városban
1393 MÁSODIK AVENUE
Tulajdonos:
GROSS EDE
— a 72. és 73. utcák között. —
MINDENNAPO CZIGÁNYZENE
Külföldi magyar ételek és jó italok.
Pontos kiszolgálás.
POMPÁS BILLIARDFASZTALOK.

THE 'STATE BANK'
AZ ALLAM BANKJA
378 Grand Street, New York City.
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. L., alpenztáros Kneisel János.
Tőke, felesleg, nyeresemény, több, mint \$1,000,000
Betétek több, mint 16,000,000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részébe.
HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA.
AZ ÖSSZES HAJÓVONALAK KÉPVISELŐJE.
HAZÁK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
magyar közjegyző
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.
Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.
Osztályok alakíthatnak Amerika minden magyarok lakta helyén.
Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alapszabályokért a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
Takarékbetétek után 4 százalékos — fizet. —
10 AVENUE és PEARL ST. sarkán.
SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
215 BOWERY — NEW YORK.
Elvállalja alapszabályok s mindenféle nyomtatványok elkészítését.
— Kétféle felfűzött magyar nyomda. —
Elv: Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legválogatottabb arany árpából, malatából és mézhatmos cseh komlóból főzik.
FELTÉTLENÜL JOBB BÁRMILY IMPORTÁLT SÖRNEK.
ELIZABETH, N. J.

CHICAGO ÉS KÖRNYEKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
volt csász. és kir. katoniorvos, a magyar kir. posta-, távirtd. és telefon, a m. kir. államvasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
Jelenleg Chicagó kórház igazgató-főorvos, konzultáns orvos, a legkülönbözőbb és leg súlyosabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakértezettséggel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol:
Dr. LOUIS BOTTLIK
420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán
— Külföldi ételek és italok —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— Szombat és vasárnap este elsőrangú cigányzene —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.

E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.
NEW YORK ÁLLAM.
Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.
Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
Tíz év óta fennáll.
Németh János, 457 Washington street, New York.
Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.
Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182-184 Broadway, New York.
Csekkontó, hitellevelek, külföldi értékpapírok megvétele és eladása.

PENNSYLVANIA ÁLLAM.
B. Hender, successor to A. Hender Son & Co.
Cassandra.
Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részébe olcsón, gyorsan és biztonságosan. Hajójegyek az összes vonalon az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.
First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
Róth József és Fiai, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületében, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.
Pénzküldés az ó-hazába gyorsan, pontosan a legelőször árfolyam mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legelőször árfolyam mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel állítanak és a konzultánsi hitelesítést beszerzik. Cím: Jos. Roth and Sons.
Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takarékos és Hitel Társulat, Duquesne.
Alapítke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékos csekk számlára, 4 százalékos betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladási és közjegyzői iroda. Klein Jakab, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn. Avenue, Pittsburg.
Megbízható pénzküldés és hajójegyelásztás. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.
Tomcsányi József, Homestead és Duquesne. Klein Arthur, Rankin, Pa.
Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.
Kail G. Árpád, Uniontown, Pa.
Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ÁLLAM.
The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompaniája, Bonne Terre.
Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00.
R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkár és pénztáros.
OHIO ÁLLAM.
Percezl Lajos, 532-534 Pearl street, Cleveland.
The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékos kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ÁLLAM.
Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetéteket elfogad.
NEW JERSEY ÁLLAM.
Rizsák János, 128 Second street, Passaic.
Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzulának irodája Budapestben, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul felmerülő ügyeinek elintézője: Fiume, Andrásy-ut 22. Magyar amerikaiak, kik az ó-hazába nem hazajöhetnek, találkoznak, forduljanak oda.

ZASZLÓ, JELVÉNY, MISERUHÁK
Saját készítésű legértékesebb egyleti zászlók, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények.
Bálok és ünnepekhez szükséges szalagok és díszítések raktára.
— Jutányos árak. —
LITVAY JÁNOS
8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O.

Charles R. Kear Harry F. Potter
elnök pénztáros.
ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.
Alapított 1861-ben. Schuykill-County legöregebb nemzeti bankja.
Alapítke \$50,000.00
Tartalékalap és szét nem osztott nyeresemény 75,000.00
Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
Pénzküldéseket a világ bármely részébe bank- vagy póstaútvány útján eszközöl.